

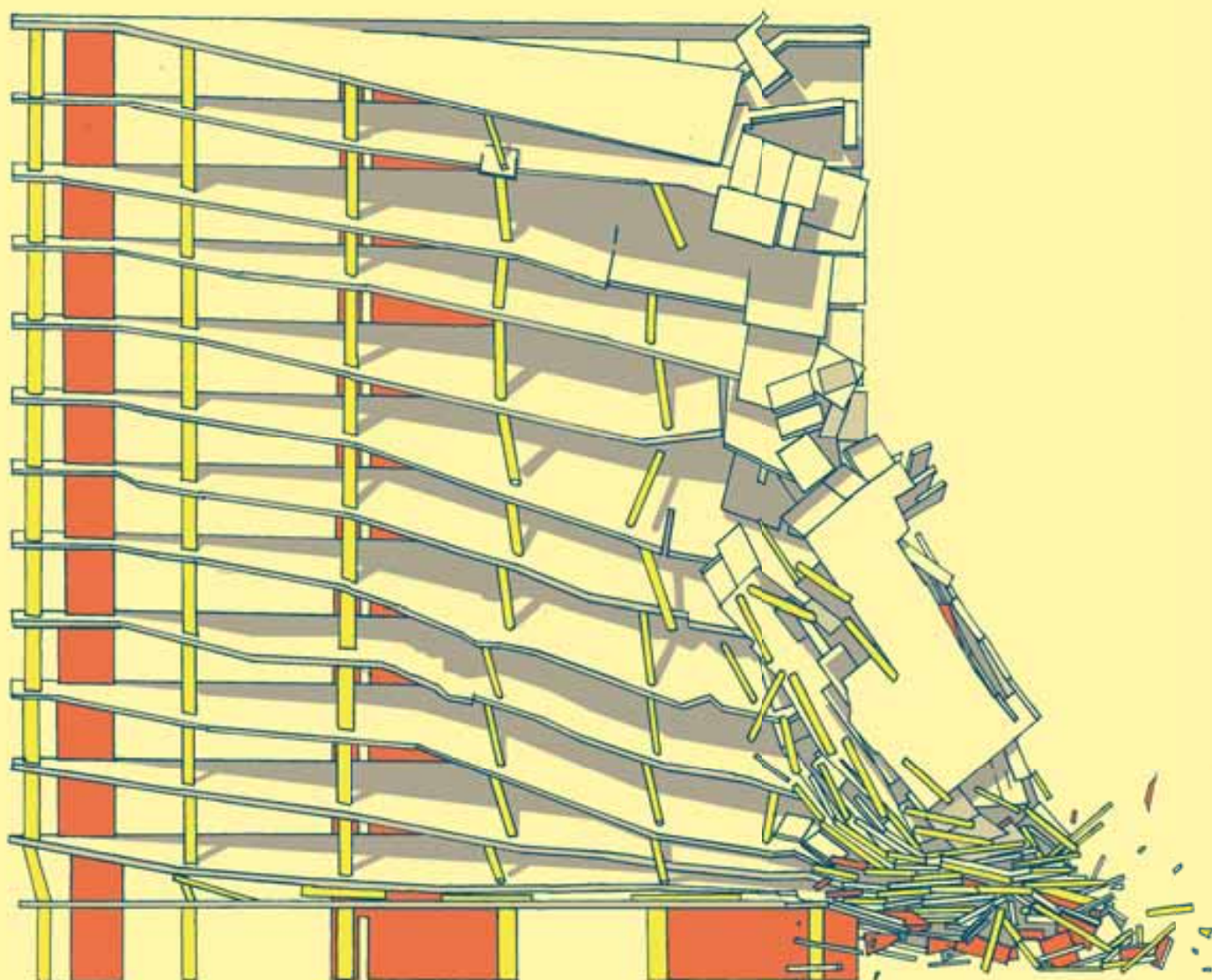
P

KRISE PSYKOLOGI

**Psykologernes
fagmagasin**

Nr. 6 | 2020 | 6. årgang

Fra Scandinavian Star til Corona.
Sådan fik Danmark et krisepsykologisk
beredskab. **s. 12**

MP Pension
skifter navn

Konkurrence

Skriv en sang om
AkademikerPension

Aaaaaaa
kaaadeemi
keeerPen
sioooooon

Kan du få AkademikerPension til at swinge?

Skriv et vers til vores nye AkademikerPension-sang og vær med i konkurrencen om en elcykel.

Læs mere om konkurrencen og lyt til melodien på
akademikerpension.dk/skrivensang

”

Læser vi hans forelæsninger med den nødvendige bevidsthed om, hvor lidt vi vidste om menneskets psykologi og psykoterapi før Freud, er det ganske respektindgydende, hvilke indsigter i den menneskelige psykologi vi stadig kan finde i hans forelæsninger.

20

Yderste nummer

Reportage: Gregers Gertsen er den eneste ydernummerpsykolog i Løgstør. Han oplever hver dag at gøre en stor forskel i lokalsamfundet. Men vilkårene for at kunne udføre psykologarbejde er blevet ringere gennem årene

4

Junior- og seniorforskerpris

T. Rune Nielsen og Majse Lind er blevet hædret med Dansk Psykolog Forenings forskningspriser. *Magasinet P* har talt med dem om den forskning, der ligger bag prisbelønningen.

22

Elevens alsidige udvikling

Ph.d.-stafet: Ny forskning bidrager til at operationalisere begrebet om elevens alsidige udvikling og til at udvikle en didaktik, så det i højere grad kan opleves meningsfuldt for både lærere og elever at arbejde med temaet i skolen.

26

”Jeg kan ikke forestille mig noget bedre job, end det jeg har. Men jeg er ikke ukritisk over for ydernummerpsykologers vilkår og arbejdsrammer”

Gregers Gertsen er den eneste ydernummerpsykolog i Løgstør. Han oplever hver dag at gøre en stor forskel i lokalsamfundet. Men vilkårene for at kunne udføre psykologarbejde er blevet ringere gennem årene, mener han, og det går ikke bare ud over klienten, men også psykologens arbejdsglæde.

Tekst og foto af Monica Lorenzo Pugholm,
antropolog og fagjournalist

Blide morgenrytmer emmer af jazz og blander sig med duften af nybrygget kaffe. En gråhåret mand med mørke bukser sidder i venteværelsets grå lænestol. Ansigtet er skjult bag en mobiltelefon. På væggen overfor hænger et brev i glas og ramme. 'Velkommen til Psykologcenter Limfjorden', står der. Manden rejser sig og når lige at få skænket sig en kop kaffe, før en dør åbner, og en stemme byder velkommen: "Godmorgen, godt at se dig, kom indenfor".

Stemmen tilhører privatpraktiserende psykolog Gregers Gertsen. Han tilbringer de næste halvtreds minutter i konsultation med den gråhårede mand, som herefter forsvinder ud ad bagdøren. Gregers Gertsen bruger nu ti minutter i indøvet rutineret stil. Han lufter ud, samler nogle papirer og sætter sig foran computeren. Tasterne slås stærkt og fokuseret.

Bag Gregers Gertsens lukkede dør står venteværelset tomt, indtil klokken er to minutter i ti. Så åbner en kvinde i fyrrerne gadedøren og træder ind i venteværelset. I vindueskarmen ligger visitkort og brochurer side om side med en lille skulptur af blåmuslinger, som balancerer på sten. Kvinden når netop at sætte sig, før Gregers Gertsen igen står klar til at byde velkommen. Klokken er ti, og bag lukkede døre er Gregers Gertsen i samtale med dagens anden klient.

Det er fredag. En kort arbejdsdag, som har for vane at slutte kl. 14. På det tidspunkt har Gregers Gertsen haft fire klienter, en halv times frokostpause og tid til ekstra journalskrivning. I dag lukker Gregers Gertsen dog først sin dør kl. 15. Han har nemlig sagt ja til at dele ud af en ydernummerpsykologs erfaringer til *Magasinet P*.

Fra studietid i Aalborg til ydernummer i Løgstør

Gregers Gertsen er den eneste ydernummerpsykolog i Løgstør, fjordbyen, som også kaldes muslingebyen og rummer lidt over 4.000 indbyggere. Byen ligger i Vesthimmerlands Kommune, og på grund af dens beliggenhed dækker Gregers

Gertsens klinik et større antal indbyggere mulighed for psykolog.

– Selvom jeg er lokaliseret her i Vesthimmerlands Kommune, så dækker jeg egentlig et lidt større område på grund af Aggersundsbroen, som knytter Vesthimmerland Kommune sammen med Jammerbugt Kommune i Vendsyssel. For en del af Jammerbugt Kommune er Løgstør faktisk den tætteste mulighed for at komme til psykolog, fortæller Gregers Gertsen.

Han er uddannet fra Aalborg Universitet og begyndte sit arbejdsliv som praksiskandidat i Aalborg. Men på et tidspunkt besluttede han at flytte væk fra byen og bosætte sig i landsbyen Byrsted, hvor han i dag bor med sin kone og to børn. Gregers Gertsen indstillede sig hurtigt på et arbejdsliv med transporttid, og da muligheden for at søge ydernummer bød sig, valgte han at søge i Løgstør frem for i Aalborg, hvor konkurrencen er større. Gregers Gertsen har nu haft ydernummer i Løgstør i knap ti år. I dag deler han sit klinikfællesskab med byens anden psykolog.

– Vi er byens eneste to privatpraktiserende psykologer. Den psykolog, som jeg deler lokaler med, har engang været praksiskandidat hos mig. Hun er oprindeligt fra Polen og taler flydende polsk, så hun har en sproglig niche. Men klienter, som kommer med henvisning fra egen læge, visiteres jo til mig på sygesikringsordning, forklarer han.

For Gregers Gertsen betyder klinikfællesskabet bl.a., at han har nogen at spise frokost med. Sammen har de to psykologer også nogle opgaver, som er tilknyttet asylcentret i Ranum, syd for Løgstør. Mange dage går alligevel med egne rytmer, alene med hver deres klienter.

Ventelister og økonomistyring

Sygesikringshenviste klienter fylder godt 80 procent af Gregers Gertsens samlede klientgruppe med angst og depression som de to af 11 henvisningsårsager, som fylder absolut mest. Behovet for psykologhjælp her er så stort, at Gregers Gertsen, sammen med mange andre ydernummerpsykologer, er nødsaget til at operere med ventelister.

– Alternativet er, at de kvoter, som knytter sig til kategorierne 'angst' og 'depression', opbruges for hurtigt. På den måde hænger ventetid og økonomistyring sammen, forklarer Gregers Gertsen.

Til hver ydernummerpraksis er knyttet en omsætningsgrænse, som gerne skal fordeles i løbet af et år. Gregers Gertsen har i øjeblikket to-tre måneders venteliste til behandling af depression.

Hvis han valgte at behandle alle henviste klienter med det samme, ville det betyde, at han i løbet af få måneder ikke ville kunne tilbyde behandling for depression resten af året.

Logikken bag, tænker Gregers Gertsen, er, at det er bedre at have et offentligt psykologtilbud til borgerne end slet ikke at have noget. Men for den enkelte, som står med et reelt behov for psykolog, er det svært at vente to måneder, og ventetiden kan også betyde, at tilstanden forværres.

– En venteliste på flere måneder betyder jo, at der er folk, som står med et behov nu og her, som jeg ikke kan tilbyde hjælp. Jeg kan så tilbyde behandling uden om sygesikringsordningen, fx hos den privatpraktiserende psykolog, som jeg deler klinik med, men det er jo langt fra alle, som har råd til den type egenbetaling.

Gregers Gertsen forsøger at imødekomme den enkeltes behov for offentlig psykologhjælp ved at henvise til andre ydernummerpsykologer inden for en geografisk rimelighed. Sparring og netværk er derfor vigtigt.

– Vi ringer sammen og mødes også i en netværksgruppe, og en af de ting, vi altid taler om, er, om der er nogle, som vi kan henvise til hinanden. De har som regel samme udfordringer med venteliste som jeg, men nogle gange er der jo afbud eller forløb, som er færdige lidt før, som kan åbne nogle pladser.

Vigtigt med netværk og sparring

Sparring og netværk blandt ydernummerpsykologer er dog ikke kun vigtigt for at varetage klientens behov for behandling, fortæller Gregers Gertsen. Det er også vigtigt for hans eget arbejdsmiljø. Han har både en erfagruppe for ydernummerpsykologer i Vesthimmerland, som han primært bruger til psykologfaglig sparring i forhold til klienter, og en anden gruppe i Aalborg, hvor han finder sparring relateret til regler om persondataforordningen (GDPR) og akkreditering.

– Netværksgruppen betyder meget for mig. Mange af os har været på førstehjælpskursus sammen, som jo er en af de obligatoriske standarder, som akkrediteringen medfører, og vi besluttede os for at fortsætte med at mødes.

En af de måder, netværksgruppen støtter hinanden på, er ved at deles om nogle af de opgaver, som de kan være fælles om. Det gælder fx informationsmateriale som det brev, der hænger i glas og ramme i Gregers Gertsens venteværelse og er ment som oplysning til klienter.

– Der er jo mange ting, som skal standardiseres, og som vi kan hjælpe hinanden med. Som selvstændige har vi jo ikke en chef, vi kan rådføre os med, så vi bruger i stedet hinanden. Det er et slags kollegaskab.

En fra erfagruppen har fx udfærdiget en indskrivningsblanket til klientens skriftlige samtykke til behandling og udveksling af sundhedsoplysninger, hvorefter Gregers Gertsen og de andre fra gruppen har kopieret og tilpasset den deres egen klinik.

Men det handler ikke kun om at spare tid i forhold til praktiske standardløsninger. Som privatpraktiserende psykolog med ydernummer bringer nye regler og lovgivning også tvivlsspørgsmål med sig, og her er det vigtigt at have nogen at tale med.

– Jeg er sammen med de andre i min gruppe del af første bølge af ydernummerpsykologer, der skal akkrediteres. Vi mødes og snakker om fx nyhedsmails fra Dansk Psykolog Forening for at diskutere, om vi mon har forstået tingene korrekt. Det er rart ikke at stå helt alene med sine spekulationer.

Selvom Gregers Gertsen tager den forestående akkreditering med tilsyneladende ro, har han også kritiske refleksioner om de pålagte standardløsninger. For mens et tiltag som placering af hjertestarter er relativt nemt at efterleve, mener han, at der er fare for, at standarder omkring journalskrivning blander sig unødigt i psykologens faglighed.

– Der er et punkt, som hedder 'behandlingsplanen', siger Gregers Gertsen og tager et A4-ark med overskriften 'Journalens hovedpunkter' frem fra sin skrivebordsskuffe.

– Førhen ville jeg typisk have spurgt min klient: 'Hvad vil du gerne have ud af forløbet?'. Nu skal jeg ligesom have tingene italesat inden for de fraser, som bruges i skemaet, for at sikre at jeg overholder dokumentationskravene.

Selvom standarderne har til hensigt at kvalitetssikre psykologernes arbejde, er det vigtigt, at klienten og dennes virkelighed altid går forud for præ-formulerede spørgsmål, mener Gregers Gertsen.

– Altså, det er jo selvfølgelig relevant, om min klient har en erhvervet hjerneskade fra barnsben,

men vi skal passe på, at vi med de nye standardspørgsmål ikke får implementeret en fastlåst facon med kategorier på et A4-ark, som står over klientens egentlige behov.

Det er ikke kun af hensyn til klientens behov, at Gregers Gertsen er kritisk over for den øgede dokumentation. Papirarbejdet tager også tid væk fra hans kerneopgave: konfrontationstiden med klienten, som i sidste ende er det stykke arbejde, han honoreres for.

Psykologydelsler på akkord

– Ydernummerpsykologer er jo akkordlønnet forstået på den måde, at vores honorar gives for antal konfrontationstimer med klienten, siger Gregers Gertsen, mens han trækker på skuldrene.

– Min indtægt ligger i praksishonoraret, som alene udløses af samtaler med henviste klienter. På den måde er det en meget enkel ordning, siger han.

Men Gregers Gertsen bruger sin tid på andet end at tale med klienter. Han bruger også sin dag på at svare på mail

og telefonopkald og på journalskrivning. Service og tilgængelighed er et punkt på akkrediteringslisten, men han får ikke sit honorar for at yde service, fortæller han.

– Vi bliver alene betalt for behandling. Det er også derfor, du i dag har set mig arbejde hurtigt mellem hver af mine klienter. Ellers laver jeg alt for meget ulønnet arbejde i løbet af en dag.

Som regel går samarbejdet om henvisning af borgere nogenlunde gnidningsfrit, og Gregers Gertsen erfarer, at han ofte får de rammer for behandling, som han ud fra sin faglighed vurderer opfylder klientens behov. Men nogle gange kan der opstå bøvl af teknisk art, og så skal han bruge unødigt tid på at få sin betaling.

– Lad os sige, at jeg har behandlet en klient 10. februar, så sender jeg faktura ind til regionen 1. marts. Jeg får så min betaling 31. marts. Men hvis der opstår et problem med henvisningen, så får jeg min faktura retur, og så kan jeg først sende den ind ved næste omgang, som så vil sige, at jeg først får min betaling i april. Altså normalt, hvis

man får en regning, har man jo nogle dage til at betale den, men for os ydernummerpsykologer er vilkårene anderledes.

Men hvordan ville forholdene for ydernummerpsykologen da se ud, hvis Gregers Gertsen helt selv kunne bestemme?

– Så skulle honoraret være højere. Men også anderledes skruet sammen. Honoraret lægger op til, at jeg skal have mange klienter gennem min praksis hver dag. Gennemsnitligt har jeg cirka 25 konfrontationstimer om ugen for at få økonomien til at hænge sammen. Færre klienter ville give mulighed for mere tid med den enkelte klient.

Størrelsen på honoraret er ifølge Løgstørs eneste ydernummerpsykolog dog ikke det mest afgørende, når det kommer til stykket. Til gengæld mener han, at honoraret med fordel kunne udløses for andre forhold end antal konfrontationstimer. Fx geografisk placering af psykologpraksis.

– Man kunne jo også give et honorar for, at der findes en klinik ude i Løgstør. Altså, at det er et lokalt forankret behandlingstilbud, som findes til borgeren. Jeg ville ønske, at man ville honorere den forskel, det gør for borgerne at have et behandlingstilbud i deres nærområde.

Lokal forankring og forbundethed

Netop oplevelsen af det nære og lokale har betydning, når der skal etableres kontakt mellem klient og psykolog. Gregers Gertsen havde ikke selv et tilhørsforhold til Løgstør, før han etablerede sin psykologpraksis og fik sit ydernummer. Men han er opmærksom på, at hans klinik skal indbyde til tryghed blandt de klienter, som han får henvist. En måde at gøre dette på er at skabe en stemning, som skaber genklang i forhold til noget lokalt og genkendeligt.

En lokal kunstner forærede Gregers Gertsen den lille skulptur af blåmuslinger, som i dag balancerer på sten i venteværelsets vindueskarm. For stemning er ikke kun noget, som skabes gennem kaffe på kanden og uldtæpper i venteværelset. Også lokal kunst kan få klienter til at føle sig tættere på hjemme, og det er vigtigt, når der skal skabes bånd mellem klient og klinik, mener Gregers Gertsen.

– Klinikens logo er også en muslingeskal. At være forankret i byen betyder noget for folk. Det er vigtigt, at folk ikke føler sig fremmede. Processen med at kontakte en psykolog første gang begynder jo lang tid inden, man møder ind på klinikken. Man har været i kontakt med

en læge eller talt om det derhjemme, før man tager mod til at tage kontakt. Så det med at føle sig godt tilpas og finde roen, der kan stemninger og gode rammer jo nogle gange hjælpe lidt til.

Klokken nærmer sig 15, og Gregers Gertsen ser frem til at holde weekend med sin familie.

– Jeg kan ikke forestille mig noget bedre job, end det, jeg har, siger han med et smil.

– Men jeg er ikke ukritisk over for ydernummerpsykologers vilkår og arbejdsrammer. Jeg siger tingene højt, for jeg vil gerne kunne bibeholde min arbejdsglæde hele mit arbejdsliv.

GREGERS GERTSEN

Gregers Gertsen er 38 år. Han har haft ydernummer i Løgstør siden 2012. I efteråret 2019 besluttede han sig for at engagere sig i det fagpolitiske arbejde i Dansk Psykolog Forening for at fremme de bedst mulige vilkår for ydernummerpsykologer. Han blev valgt ind i det regionale samarbejdsudvalg under Dansk Psykolog Forening, RSU, i november 2019.

AKKREDITERING

Som del af den praksisoverenskomst, som blev forhandlet mellem Dansk Psykolog Forening og Danske Regioner i 2016, skal alle psykologer med ydernummer frem til udgangen af 2021 gennem en såkaldt akkreditering. Det sker på baggrund af en række standarder, som nu er i gang med at blive effektueret hos landets selvstændige psykologer med ydernummer. Det er Institut for Kvalitet og Akkreditering i Sundhedsvæsenet (IKAS), som står for akkreditering af ydernummerpsykologerne.

Se bekendtgørelsen på
→ retsinformation.dk

HENVISNINGSÅRSAGER TIL OFFENTLIG PSYKOLOGHJÆLP

Der findes i alt 11 henvisningsårsager i *Bekendtgørelse om tilskud til psykologbehandling i praksissektoren for særligt udsatte persongrupper § 1* - uden de alderskrav, som det offentlige stiller. De kan få tilskud til behandling hos psykolog, hvis de:

- Er ofre for røveri, vold eller voldtægt
- Er ofre for trafikulykker eller andre ulykker
- Er pårørende til alvorligt psykisk syge personer
- Er ramt af en alvorligt invaliderende sygdom
- Er pårørende til personer, der er ramt af en alvorligt invaliderende sygdom
- Er pårørende ved dødsfald
- Har forsøgt selvmord
- Har fået foretaget provokeret abort efter 12. graviditetsuge
- Inden de er fyldt 18 år, har været ofre for incest eller andre seksuelle overgreb
- Har en let til moderat depression
- Lider af let til moderat angst, herunder let til moderat OCD

Pearson

BASC-3 består af en række vurderingsskemaer, som har til hensigt at give en både bred og detaljeret forståelse af forskellige typer adfærd, tanker og følelser hos børn og unge. Med BASC-3 kan man indsamle og integrere information fra forskellige respondenter.

Læs mere på pearsonclinical.dk/basc3-info

Raven's 2 er en nonverbal test til vurdering af generel intelligens. Raven's 2 er en revideret version af Raven's Progressive Matrices og indeholder nye opgaver og nye normer. Testen kan administreres digitalt eller i en papir og blyantversion.

Læs mere på pearsonclinical.dk/ravens2-info

Ønsker du et online møde med en af vores specialister?

Ønsker du en præsentation af en ny test?

Vil du teste vores digitale produkter gratis?

Har du spørgsmål til nogle af vores test eller vurderingsskalaer?

Møder du patienter online og har spørgsmål vedrørende digitale test?

Kontakt os:
info.dk@pearson.com

Skrøbelig transition fra skole til arbejde

Transitionen fra skole til arbejde forløber gnidningsløst for de fleste unge, men en stor gruppe er sårbare i denne transition. I udlandet tales der i stigende grad om NEET ("Not in Education, Employment or Training"), som efterhånden er blevet betegnelsen for sårbare unge, der slås med sociale og psykiske problemer. Men hvad kendetegner NEET-unge? Tre tyske forskere har givet deres bidrag til denne forskning ved at følge en gruppe på 2.572 personer over en ni-årig periode.

Ved hjælp af avancerede statistiske analyser identificerede forskerne fem undergrupper. Den dårligst stillede var en gruppe med meget stor usikkerhed i beskæftigelse og lange perioder uden arbejde. I den gruppe sporede man det dårligste helbred og laveste livstilfredshed. Den bedst stillede gruppe var den gruppe, der hurtigt etablerede sig på arbejdsmarkedet. Disse to grupper svarer til det almindelige billede på NEET, men der er tre andre grupper. Den første har i starten korte usikre ansættelser, som siden efterfølges af fast arbejde ('Stepping stone-gruppen'). Det overraskende i denne gruppe er, at deres helbred forringes, når de får fast arbejde. Den anden gruppe oplever hele tiden forandringer i deres jobstatus på arbejdsmarkedet ('inhibited transition-gruppen'). Forandringerne påvirker helbredet negativt. Den tredje gruppe mærker ikke usikkerheden i starten af karrieren, men usikkerheden stiger dramatisk. De helbredsmæssige følger af denne situation er uafklarede.

Undersøgelsen viser, at det ikke giver mening at tale om NEET-gruppen af unge, som om alle unge har samme vilkår og vanskeligheder at slås med. Derimod viser det sig, at det er væsentligt at kende de sundhedsmæssige virkninger af forskellig tilknytning til arbejdsmarkedet, hvis målet er at forbedre sårbare unges situation på arbejdsmarkedet.

Klug, K., Drobnic, S. & Brockmann, H. (2019). Trajectories of insecurity: Young adults' employment entry, health and well-being. *Journal of Vocational Behavior*, 115, (Early View)

Gode erfaringer med screening for ugunstige opvækstbetingelser

Det er efterhånden veldokumenteret, at modgang i barndommen har negative konsekvenser for barnet under opvæksten og i overgangen til et selvstændigt liv som voksen. Modgangen kan spores i voksenlivet i form af psykiske vanskeligheder, usund risikoadfærd og manglende succes på arbejdsmarkedet eller i uddannelsessystemet. I USA har dette forskningsfelt i de senere år fået fornyet aktualitet, og man er begyndt at interessere sig for, hvordan man let og enkelt identificerer børn i modgang.

Amerikanske sundhedshuse har årligt kontakt til et meget stort antal børnefamilier, men der spørges sjældent til emner som fysisk eller psykisk misbrug, omsorgssvigt eller andre dysfunktioner i familien. En amerikansk forskergruppe har undersøgt muligheden for at anvende et meget simpelt spørgeskema med ti

spørgsmål (plus ekstra spørgsmål i særlige tilfælde). Tanken er, at dette skema skal hjælpe sundhedshusene med at identificere familier, der har brug for hjælp, og siden igangsætte forebyggende tiltag. Med erfaringer fra 164 spædbørnsfamilier finder forskergruppen, at erfaringerne med anvendelse af skemaet er positive. Nogle læger udtaler, at de får lettere ved at diskutere vanskelige emner med familierne, og at de får en større indsigt i familiernes forhold. Ydermere er familierne positive over for forebyggende tiltag.

Dette er kun en undersøgelse af muligheden for at identificere børnefamilier med vanskeligheder tidligere end ellers. Men de første erfaringer er positive, og studiet tyder på, at denne metode er sensitiv over for familiernes vanskeligheder, og at man undgår negative virkninger i familierne som følge af den metode, der anvendes.

Kia-Keating, M., Barnett, M.L., Liu, S.R., Sims, G.M. & Ruth, A.B. (2019). Trauma-Responsive Care in a Pediatric Setting: Feasibility and Acceptability of Screening for Adverse Childhood Experiences. *American Journal of Community Psychology*, 64, 286-297

Kan ugunstige opvækstbetingelser modvirkes via motivations-træning?

I amerikansk forskning om modgang i barndommen interesserer man sig for, hvordan man kan forhindre, at modgangen ender med psykiske eller sociale vanskeligheder i voksenlivet. Mens hovedparten af småbørnsfamilier er positive over for forebyggende tiltag, ser det anderledes ud med interventioner over for unges oplevelse af modgang i barndommen. Det viser et pilotprojekt, som tager udgangspunkt i tidligere forskning, der viser, at unge med mange negative oplevelser med sig i bagagen fra barndommen er i større risiko for at vælge usund risikoadfærd.

I pilotprojektet brugte man et efterhånden velkendt screeningsinstrument med ti spørgsmål (kaldet ACE-spørgeskemaet) og udviklede et særligt, kortvarigt motivations træningsprogram på to sessioner til unge, der bærer mange negative oplevelser med sig. Pilotprojektet rekrutterede 40 unge i risikozonen. Resultaterne var både opmuntrende og nedslående. Det lykkedes at reducere stressniveauet og risikoadfærden for de unge, der deltog i programmet, men desværre viste det sig, at det er vanskeligt at rekruttere unge, idet kun 25 % af de screenede valgte at deltage i projektet – forskerne mener selv, at det kan skyldes, at de unge blev bedt om at deltage i et forskningsprojekt. Andre instanser vil måske få bedre kontakt med

unge. Kommende studier må inddrage sammenligningsgrupper og desuden finde en løsning på det problem, at kun et mindretal tager imod hjælpen.

Goldstein, E., Topitzes, J., Birstler, J. & Brown, R.L. (2019). Addressing adverse childhood experiences and health risk behaviors among low-income, Black primary care patients. *General Hospital Psychiatry*, 56, 1-8

Hvad kendetegner en god hjælp til unge – ifølge de unge selv?

I de seneste 20 år er der importeret adskillige sociale programmer til Danmark, nogle af dem er målrettede unge i ønsket om at reducere deres vanskeligheder. En del unge har mange sammensatte vanskeligheder og passer derfor ikke altid i de sociale programmer, der findes. De unge bliver koblet af og taler selv om, at de "når bunden" og har en følelse af at være uværdige og ude af stand til at løse egne problemer. Det kan være unge med psykiske vanskeligheder og et misbrug, der ender som hjemløse med den skam, det indebærer. Og der kan derfor være brug for at forstå, hvad unge med store vanskeligheder har brug for, og hvordan professionelle kan imødekomme deres behov.

I en kvalitativ undersøgelse har en engelsk forsker, Rebecca Sandu, undersøgt, hvad der kendetegner en god hjælperelation, når den unge har store sociale og psykiske vanskeligheder. Forskeren har interviewet 30 unge og deres socialarbejdere, bl.a om hvordan

relationen udviklede sig, og hvordan vendepunktet i de unges udvikling opstod.

Sandu fandt bl.a., at relationen mellem hjælper og hjælpsøgende i højere grad var et naturligt forhold og ikke et terapeut-klient-forhold. Relationen var at sammenligne med et familielignende forhold. Det, der bl.a. blev understreget af de unge i undersøgelsen, var at hjælperen altid var til rådighed, selv om den unge havde gjort noget, der var knap så smart. De unge satte især pris på hjælpere, der udviste vedholdenhed og ekstra omsorg. Derudover peger dette studie på, at hjælpen handler om at genskabe de unges forhold til 'verden' eller mere konkret at genskabe en realistisk måde at forholde sig til livet på. Endelig viser studiet, at den personlige alliance mellem hjælper og hjælpsøgende – ikke arbejdsalliancen mellem terapeut og klient – er afgørende for succes.

Sandu, R.D. (2019). What aspects of the successful relationships with professional helpers enhance the lives of young people facing significant disadvantage? *Children and Youth Services Review*, 106, (Early View)

Hvad katastrofer kan fortælle om kriser og om psykologi

Det var 28 danskers tragiske død, der i 1990 lagde de første trædesten til det danske krisepsykologiske beredskab, vi har i dag. De var ombord på færgen Scandinavian Star, som på sin vej fra Oslo i Norge til Frederikshavn i Danmark brød i brand, og sammen med 131 andre passagerer mistede de livet.

Inden færgesbranden eksisterede der ikke et psykologisk krisebredskab i Danmark, der kunne sættes i værk i tilfælde af større ulykker eller katastrofer. Et enkelt sted i landet, på Rigshospitalet i København, eksisterede der et krisetilbud, men dette var rettet mod faggrupper, der var udsatte på deres arbejdsplads – primært politibetjente, faldreddere og bankfolk. Det fortæller specialist i psykotraumatologi og chefpsykolog på Krisepsykologisk Klinik på Rigshospitalet, Anders Korsgaard.

– Vi var ret alene på banen i 1980'erne, hvor der også kun var meget få private psykologer på området for krisepsykologi. Der var endnu ikke en udbredt forståelse af krisepsykologiens vigtighed. Da ulykken med Scandinavian Star sker, bliver vi på Rigshospitalet af regeringen imidlertid bedt om at tage af sted for at hjælpe, og efterfølgende stod

det klart, at det, vi i Danmark kunne tilbyde ved den slags ulykker, ikke var tilstrækkeligt, siger han.

Lige efter Scandinavian Star-branden forsøgte man at nå eventuelt traumatiserede passagerer eller efterladte ved at oprette et krisecenter i Frederikshavn bemannet med psykologer, som man kunne henvende sig til efter behov.

I kølvandet på den alvorlige færgelykke skete der flere forbedrende tiltag på det officielle krisepsykologiske felt. Der blev bl.a. nedsat en kommission, hvis arbejde udmøntede sig i krav om, at der skulle oprettes katastrofeplaner i hvert af de daværende danske amter, som også indebar psykosociale indsatser. Den formentlig største ændring i krisepsykologisk henseende var dog, da den særlige sygesikringsordning blev vedtaget i 1992. Med den blev det muligt at få 60 procents tilskud fra staten til psykologhonorar, når man havde været udsat for visse traumatiske hændelser – forløberen til i dags ordning med offentligt tilskud til psykologhjælp.

I 1994 fandt endnu en færgelykke sted. Færgen Estonia forliste på ruten mellem Sverige og Estland, og i alt 852 mennesker omkom, heraf to danskere.

Den globale COVID-19-pandemi har vist, at når det store og uventede rammer os — katastrofen — så er et fysisk, logistisk eller materielt beredskab langt fra nok. Der er også brug for indsigt i mennesker og deres adfærd og reaktioner. For 30 år siden havde det danske samfund intet officielt krisepsykologisk beredskab. Så hvordan fik vi det? *Magasinet P* har kigget tilbage på de katastrofer og ulykker, der har været med til at forme det beredskab, der findes i dag og fortæller her krisepsykologiens historie. Trods store fremskridt er der stadig betydelige mangler, pointerer flere eksperter.

Selvom tabet set med danske øjne ikke var stort, blev Anders Korsgaard af de danske myndigheder dengang bedt om at rejse op og følge de danske overlevende hjem til Danmark. Efterfølgende kunne han konstatere, at en vigtig del af læren fra den ulykke var, at det i den akutte fase er af højeste vigtighed for overlevende og pårørende at kunne få svar på helt faktuelle spørgsmål. De mere eksistentielle spørgsmål stiller de ofte først senere.

– Jeg talte med mine kollegaer i Stockholm om, at de spørgsmål, som overlevende og efterladte primært stillede, var meget faktuelle. Det var spørgsmål som: 'Hvor dybt ligger skibet nu?' og 'Hvordan ser man ud, når man er druknet'? Det er den slags spørgsmål, man kan overskue i en situation, hvor man er i chok og prøver at skabe sammenhæng for sig selv. Derfor er det så vigtigt, at vi som psykologisk beredskab altid er opdaterede, siger han.

Seest: Gode erfaringer gået tabt

I 2004 eksploderede et fyrværkerilager i et boligområde i den lille by Seest ved Kolding. En brandmand mistede livet ved ulykken, men ingen civile. Der skete imidlertid stor materiel skade – bl.a. måtte flere end 70 huse nedrives og efterfølgende genopbygges.

Keld Molin, privatpraktiserende psykolog med mange års erfaring i at behandle traumatiserede mennesker, havde flere roller i forbindelse med fyrværkeriulykken. Dels var han med i det akutte krisepsykologiske beredskab, dels var han psykolog for politiet, og endelig udfærdigede han i tiden efter ulykken sammen med Ask Elklit, professor og leder af Videnscenter for Psykotraumatologi på Syddansk Universitet, en rapport, der gav et indblik i, hvordan man krisepsykologisk havde grebet situationen an – og hvordan ulykken psykologisk havde påvirket borgerne i Seest.

– Mange mennesker blev påvirket af det store brag. Men der var også mange, som fik det dårligt som følge af de problemer, de fik med forsikringselskaberne efterfølgende i forhold til erstatninger. Det viste os, hvad det rent psykologisk kan betyde ikke

at blive mødt med anerkendelse for, hvad ulykken har kostet én, siger Keld Molin.

Undersøgelsen, som han og Ask Elklit udarbejdede, viste, at 40 procent af beboerne i Seest tre måneder efter ulykken var i en alvorlig krisetilstand. 15 måneder senere gjaldt det samme for næsten lige så mange – 36 procent var på det tidspunkt i alvorlig krisetilstand. Enten havde de PTSD eller manglede ét enkelt symptom for at få diagnosen. Men ud af disse søgte kun mindre end halvdelen hjælp.

– Det fortæller os, at folk efter sådan en ulykke rent faktisk kan gå rundt og have det rigtig dårligt uden at være klar over, at de bør søge hjælp. Med de tal blev det meget klart for os, hvor vigtigt det er, at man laver udadgående krisepsykologiske indsatser, hvis man skal have fat i folk, siger Keld Molin.

I tiden efter fyrværkeriulykken blev en række initiativer sat i søen af Kolding Kommune for at hjælpe de mennesker, der var traumatiserede. Bl.a. blev der etableret en åben rådgivning på en lokal skole, hvor alle med behov for krisesamtaler kunne henvende sig. Derudover var det muligt at få samtaler med psykologer hos Falck, på sygehuset og hos privatpraktiserende psykologer i Kolding. Psykiatrisk afdeling på Kolding Sygehus tilbød også krisehjælp, men kun få benyttede sig af dette tilbud.

Særligt i forhold til de berørte børn i Seest blev det vigtigt at gøre en indsats, idet mange udviste tegn på PTSD. Lærere og pædagoger fik således udleveret tjeklister, så de kunne screene børn, der gav anledning til bekymring. Da førømtalte rådgivningsklinik på skolen efter to og et halvt år blev lukket ned, havde den haft 108 henvendelser om børn og 163 om voksne.

Keld Molin pointerer, at det lykkedes Kolding Kommune at foretage rigtig mange krisepsykologiske tiltag, der viste god effekt, og at en stor del af disse med fordel kunne være blevet bragt videre af de danske myndigheder til brug i lignende fremtidige situationer. Bl.a. blev der søgt midler fra Socialministeriet til at gennemføre et interventionsprogram målrettet skolebørn, iblandt hvilke det viste sig,

at mange endnu led af PTSD 16 måneder efter ulykken. En gruppe børnepsykologer blev trænet i en *empowerment*-metode efter israelsk forbillede og kørte derefter kurser med børnene hen over fire måneder, hvorefter andelen med PTSD faldt betragteligt. Men hverken det tiltag eller andre er efterfølgende blevet samlet op af myndighederne.

- Erfaringerne er desværre aldrig nogensinde blevet inkorporeret i nogle nationale retningslinjer. I dag er det regionerne, der er ansvarlige for den opfølgende indsats efter en ulykke. Men ingen steder står der noget op, at den indsats skal være opsøgende. Tværtimod arbejder psykiatrien efter omvendt fortegn – her er man vant til, at patienterne selv henvender sig, når de har behov, og derfor får mange ikke den nødvendige hjælp, siger Keld Molin.

Tsunamien – en skelsættende begivenhed

Allerede få måneder efter Seest-ulykken, 2. juledag 2004, blev der igen brug for det danske krisepsykologiske beredskab, da en tsunami ramte bl.a. Thailand. Her ferierede mange danskere, og 46 af disse mistede livet i naturkatastrofen, som Anders Korsgaard kalder en skelsættende begivenhed for det danske krisepsykologiske beredskab.

- Det er talmæssigt den største katastrofe, jeg har været involveret i. Vi blev sendt afsted til Thailand og endte med at have mandskab dernede i halvanden måned, fordi folk ikke ville rejse hjem, inden de havde vished for, hvad der var sket med deres pårørende. Det blev en aktion, hvor der var et udfordrende koordinationsarbejde, bl.a. fordi mange tog derned for at hjælpe – også fra private organisationer, siger han.

Den overordnede danske indsats blev styret af Udenrigsministeriet. Da katastrofen skete på en dansk helligdag, tog det noget tid, inden beredskabet kom op i gear. Bl.a. ankom de første danske krisepsykologer, udsendt af myndighederne, først til Thailand fire dage efter, at tsunamien havde ramt landet. På det tidspunkt arbejdede krisepsykologer fra danske private organisationer allerede dernede.

Den langsomme startreaktion blev et af de største kritikpunkter i den evalueringsrapport om myndighedernes indsats, der efterfølgende blev udarbejdet.

Anders Korsgaard er ikke i tvivl om, at myndighederne lærte af kritikken, så der aldrig igen vil gå så lang tid, inden en kriseindsats igangsættes. Der er lavet planer for arbejds gange, og som et resultat af tsunamien oprettede regeringen NOST – Den Nationale Operative Stab – som en del af forsvarsforliget. Formålet med den er, at staben i tilfælde af store kriser og hændelser i Danmark skal koordinere mellem myndighederne og sikre det tværgående samarbejde.

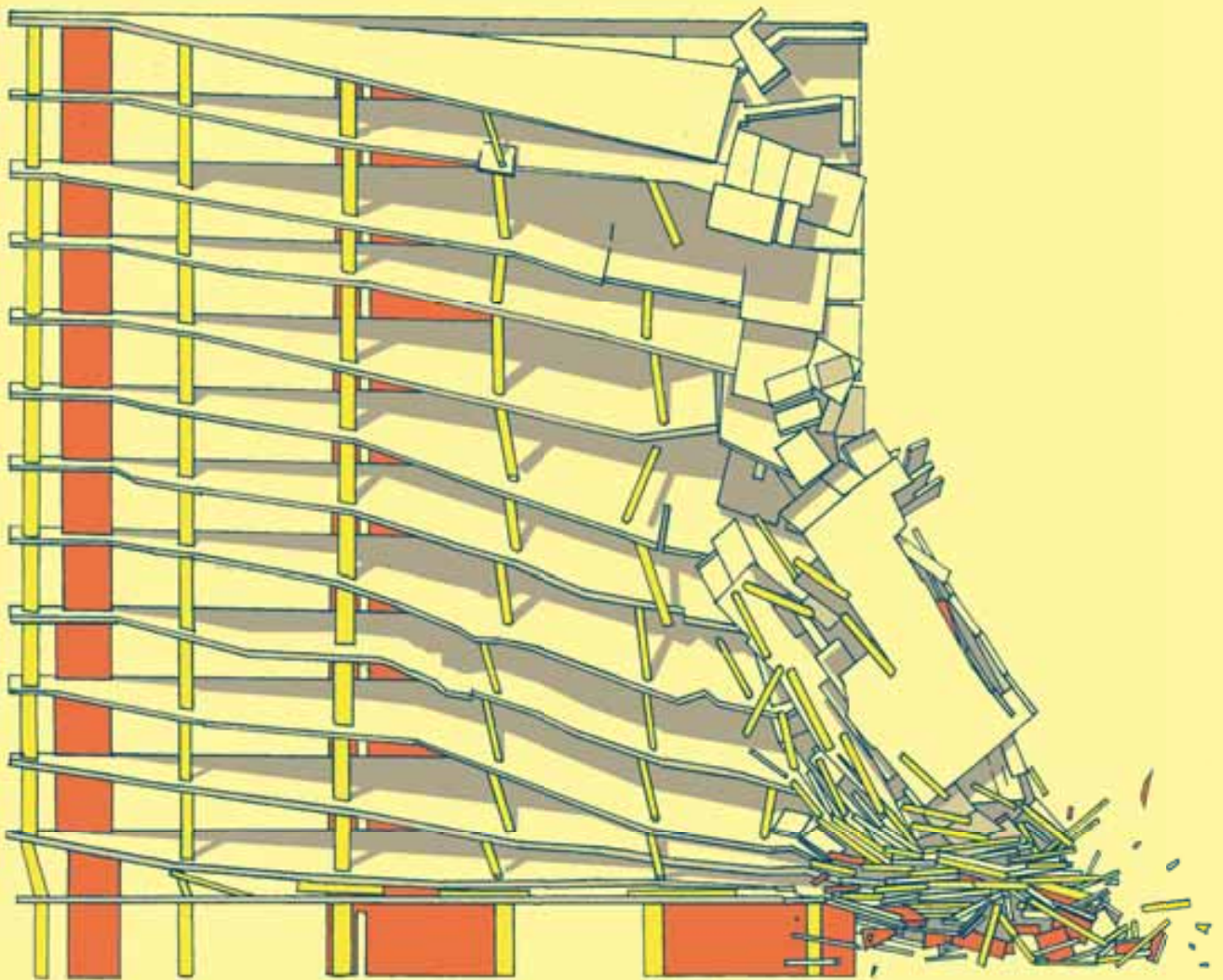
Efter tsunamien var det de daværende danske amter, der fik til opgave at yde krisehjælp til de hjemkomne danskere samt efterladte. Der er ikke foretaget nogen offentlige evalueringer af, hvordan den indsats fungerede. Men ifølge rapporten *Danske erfaringer – efter katastrofen* af Ask Elklit fra 2014 skulle en repræsentant fra amterne 2. februar 2005 have udtalt til *Dagbladet Politiken*, at beredskabet havde kørt godt, og at 400 havde henvendt sig telefonisk. Halvdelen havde været til en akut samtale, mens 100 havde haft et egentligt samtaleforløb.

Syv år senere var der endnu en dramatisk begivenhed, der kaldte på krisepsykologisk kompetence.

Præstøulykken – lægen gjorde forskellen

Anders Korsgaard stod i spidsen for den krisepsykologiske indsats, da den såkaldte 'Præstøulykke' fandt sted i februar 2011. Her var et hold efterskoleelever og to lærere sejlet ud i en dragebåd på Præstø Fjord, hvor båden kæntrede. En lærer druknede, og flere elever måtte efterfølgende genoplives. Anders Korsgaard og en håndfuld andre psykologer blev kaldt til traumecenteret på Rigshospitalet, hvor forældre og søskende til de forulykkede blev samlet i et akut oprettet krisecenter.

Anders Korsgaard kalder i dag det krisepsykologiske arbejde, han og hans medarbejdere udførte, for vellykket.

– Det, der gjorde, at det set med vores øjne, blev en velløst krisepsykologisk opgave, var, at vi hurtigt fik skabt en kontakt til den ansvarlige læge for intensivafdelingen. I begyndelsen sad vi med en gruppe forældre og vidste ikke, hvilke børn de var forældre til. Jeg besluttede, at de ikke på det tidspunkt skulle op at se og identificere børnene. I stedet fik jeg lægen til at komme ned og fortælle, hvordan det gik med dem. Han kunne fortælle, at alle ville overleve, men han kunne ikke garantere, at der ikke var nogen af dem, der fik kognitive skader efterfølgende. En gang i timen kom han efterfølgende ned og opdaterede alle. Det virkede fantastisk godt, og i en hel uge, hvor de selvfølgelig var blevet genforenet med deres børn, holdt vi hver dag et åbent møde med de pårørende, hvor de kunne stille spørgsmål og tale sammen, siger han og pointerer, at det ofte har en god effekt at sætte ligesindede sammen i grupper.

– Det giver ofte noget positivt tillidsmæssigt at være sammen med nogle, man deler skæbne med. Men det er klart, at det også i andre situationer kan være altafgørende at adskille folk. Især gælder det om at adskille overlevende og efterladte i den første akutte fase efter en ulykke – det er to grupper, der er vidt forskellige steder i deres bearbejdelse af ulykken. Det kan give de overlevende skyldfølelse at stå blandt efterladte til de omkomne. Omvendt kan de efterladte rammes af fantasier om, at de overlevende har været skyld i, at deres kære har mistet livet, siger Anders Korsgaard.

Storebæltulykken – for mange med PTSD

Den seneste større danske ulykke er togulykken på Storebælt 2. januar 2019. Her blev et DSB-tog ramt af en løsevet sættetrailervogn fra et godstog, hvorved otte mennesker mistede livet. Ask Elklit er medforfatter på en rapport, der udkom i juli måned i år, hvor man har undersøgt de overlevendes reaktioner på ulykken. En af konklusionerne er, at 20 procent af de overlevende opfylder kriterierne for en PTSD-diagnose, 20 procent for en depressionsdiagnose og 10 procent for en angstdiagnose

et år efter ulykken. Ifølge Ask Elklit er de tal et tegn på, at det krisepsykologiske i beredskab i Danmark stadig har en del at hente.

– Det helt akutte har fungeret fint, men der mangler en opsøgende indsats, hvor man får fat i de mennesker, som stadig har det dårligt. Der er masser af psykologer, der kan hjælpe med den indsats; Falck og Dansk Krisekorps har fx kompetence til at rykke ud. Men som det er nu, er det psykiatere, sygeplejersker og ergoterapeuter i regionerne, som synes, det er spændende at rykke ud. Men efterfølgende har de måske en enkelt opfølgende samtale, inden de atter slipper den traumeramte, og det er slet ikke nok, siger han.

Ask Elklit mener, at det bør være et statsligt organ, der står for den opsøgende indsats eller udliciterer opgaven til fx Falck. Ved en ulykke som Storbæltulykken bor passagererne mange steder rundt om i landet, og ude i de enkelte kommuner ved man det som udgangspunkt ikke, hvis der sidder en enkelt borger og er traumatiseret efter en ulykke.

– Der skal opsamles erfaringer, og der skal være en systematik i, hvad man gør ved sådanne ulykker. Der kan ikke længere være tvivl om, at det er altafgørende, at der er en opsøgende indsats, siger han.

Ask Elklit fremhæver en rapport omhandlende bombeangrebet i Londons undergrund i 2005, hvor 52 mennesker blev dræbt. Den viser, at traumatiserede ikke nødvendigvis selv opsøger hjælp.

– Krisoberedskabet fik via politiet adresser på 900 mennesker, der havde været involveret i ulykken. Man kontaktede alle og fandt ud af, at omkring to tredjedele havde brug for psykologisk hjælp. En tredjedel endte med at takke ja til hjælpen. Det, synes jeg, er en god model. At man nogle uger eller måneder efter ulykken skriver ud og ved hjælp af et screeningsredskab finder ud af, hvor mange der har behov for hjælp. Og så har man forskellige tilbud alt efter, hvad behovet er hos den enkelte, siger han og udelukker ikke, at sygesikringsordningen kan være en del af svaret på de udfordringer, som det krisepsykologiske beredskab i Danmark har i dag.

– Der sidder dygtige privatpraktiserende psykologer rundt omkring, der kan behandle traumatiserede mennesker. Men folk skal ledes derhen og vide, hvem der kan hjælpe – en opgave, der er Sundhedsstyrelsens. Det kan godt være, at det vil koste lidt penge at hjælpe de her mennesker. Men det ville vel ikke være helt urimeligt, at samfundet rakte hånden ud til mennesker i krise, så der var en chance for, at de kunne komme til at fungere bedre på deres arbejde, i familien og i det hele taget få øget livskvaliteten, siger han.

Bedre, men ikke godt nok

Helt overordnet mener de eksperter, som *Magasinet P* har talt med, at det psykologiske kriseberedskab i Danmark gradvist er blevet bedre de seneste 30 år.

De nævner som eksempler på fremskridt sygesikringsordningen, det psykologiske fagspeciale psykotraumatologi, som blev oprettet i 2002, samt en større almen anerkendelse af, at PTSD ikke kun rammer svage mennesker, og at det er en lidelse, der kræver behandling.

Men der er stadig problemer, der skal løses.

Et gennemgående tema hos de adspurgte eksperter er behovet for, at der fremover kommer fokus på en opsøgende indsats i tiden efter en katastrofe eller ulykke. Og det er i den forbindelse at få sat navn på den instans, der skal stå for indsatsen. Skal det være regionerne, skal deres nuværende opgave redefineres, så de ikke kun er forpligtet på opfølgning, men også på opsøgende opfølgning. I den forbindelse mener flere af eksperterne også, at regionerne skal kigges efter i sømmene.

– Jeg synes helt klart, at man skulle give det regionale kriseterapeutiske beredskab et eftersyn. Tages deres opgave seriøst nok derude, og sørger de vedvarende for at træne deres beredskaber i, hvad der kan ske ved en eventuel katastrofe? Man er ikke klar, hvis man ikke løbende træner de her krisesituationer, og hvis man tror, at krisepsykologi er noget, enhver psykolog kan udføre, siger Anders Korsgaard.

Ask Elklit peger på, at man fremadrettet bør lære af erfaringer fra udlandet.

– I Norge fx har man en ordning, hvor tidligere traumatiserede personer står til rådighed og hjælper de ramte, når der sker en ny stor ulykke. Fra forskningen ved man, at traumatiserede kan have god effekt af at tale med ligesindede, siger han og pointerer, at det norske tiltag finansieres af statslige midler.

”Der skal opsamles erfaringer, og der skal være en systematik i, hvad man gør ved sådanne ulykker. Der kan ikke længere være tvivl om, at det er altafgørende, at der er en opsøgende indsats”

Krisepsykologi og Corona

Dansk Psykolog Forening nedsatte i marts et midlertidigt Corona-ekspertpanel af psykologer, der har specialiseret viden, erfaring og kompetence inden for krise- og katastrofepsykologi, pandemier, beredskab og lignede områder.

Corona-panelet har bl.a. rådgivet psykologer, der står i krisepsykologiske situationer, og tilbudt psykologfaglige, krisepsykologiske kompetencer og bidrag til en lang række af aktører i samfundet. Se Corona-ekspertpanelets sammensætning på

→ dp.dk/nyt-corona-ekspertpanel-i-dansk-psykolog-forening

SON-R 6-40

Nonverbal intelligenstagst

SON-R 6-40 er en nonverbal intelligenstagst til alderen 6-40 år. Administrationsvejledning og registreringsskemaer findes nu på dansk.

SON-R 6-40 er udviklet til at kunne administreres uden brug af verbal eller skrevne instruktioner. Dette gør den ideel til testning af personer med kommunikationsbesvær, herunder helt og delvist døve eller personer med taleforstyrrelser. Derudover er den velegnet til testning af børn med forsinket udvikling eller indlæringsforstyrrelser, eller som på anden vis er svære at teste, samt både børn og voksne med få eller ingen danskundskaber.

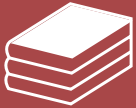
SON-R 6-40 består af i alt 124 opgaver fordelt på fire delprøver:

1. Analogier tester abstrakt og deduktiv ræsonnering. Testpersonen skal afkode forandringen i en geometrisk figur og anlægge forandringsprincippet på en anden tilsvarende figur.
2. Kategorier tester abstrakt ræsonnering. Tre billeder af objekter, der har et karakteristikum til fælles, vises, og testpersonen skal udvælge et objekt ud af fem, der besidder det samme karakteristikum.
3. Mosaikker er en præstationstest. Testpersonen skal genskabe et mosaikmønster med røde og hvide firkanter inden for en ramme.
4. Mønstre tester spatial forståelse og visuomotoriske færdigheder. Testpersonen skal udfylde den manglende midte af et mønster bestående af en eller flere linjer.

SON-R 6-40 adskiller sig fra de fleste andre intelligenstagst ved, at testadministrator giver feedback efter hver opgave. I tilfælde af et korrekt svar bekræftes dette, og i tilfælde af et ukorrekt gives hjælp. Herved har testpersonen mulighed for at korrigere en fejlagtig opgaveløsningsstrategi. Testen er desuden adaptiv, hvilket reducerer administrationstiden og sammen med opgavefeedback kan forøge testpersoners motivation og accept af instrumentet. Opgavefeedback kan også virke demotiverende, men den adaptive procedure kan også til dels kompensere herfor.

Læs mere og bestil på hogrefe.dk

Klassiker-stafet

Psykologer fortæller om en bog, der gjorde en forskel for deres virke.

”Det er ganske respektindgydende, hvilke indsigter i den menneskelige psykologi vi stadig kan finde i hans forelæsninger”

Af Carsten René Jørgensen, *professor ved Psykologisk Institut, Aarhus Universitet*

Der er ganske mange bøger at vælge imellem, når man skal udpege en klassiker — både fagbøger og skønlitterære værker — fx den store østrigske forfatter Stefan Zweigs hovedværk *Verden af i går*. Zweig kredser om, hvad der karakteriserer moderniteten, hvad

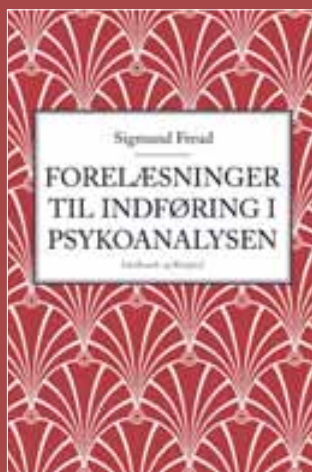
moderniteten på godt og ondt gør ved mennesket, samt ikke mindst, hvad der kan ske, hvis moderniteten og den moderne civilisation bryder sammen; kan vi falde tilbage til barbari i forskellige forklædninger, og er vi allerede i færd med dette bag vores ryg? De overvejelser han havde i årene før nazisternes magtovertagelse i Tyskland er i mine øjne stadig højaktuelle i en samtid præget af indre polarisering, populisme og valg af politiske ledere som

Donald Trump, der synes helt ude af stand til at deeskalere konflikter og er mere optaget af at varetage egne eller bestemte gruppers interesser end af

at styrke samfunds indre integration og fællesskab. Zweig har i øvrigt også skrevet skønlitterære værker præget af stor psykologisk indsigt, fx novellen *Angst*, hvor man som læser næsten helt fysisk kan mærke hovedpersonens angst og indre uro.

Men hvis jeg nu skal vælge en enkelt klassiker, må det nok blive Freuds *Forelæsninger til indføring i psykoanalysen*, hvor han relativt enkelt beskriver hovedelementerne i psykoanalysens forståelse af menneskets psykologi, psykiske lidelser og psykoanalytisk behandling. Jeg læste bogen første gang i mine tidlige gymnasieår, da jeg mere eller mindre tilfældigt faldt over den på det ganske velassorterede centralbibliotek i Svendborg – det var dengang, der var solide biblioteker, hvor man kunne gå rundt imellem kilometervis af reoler med viden, verdener og musik, man ikke anede eksisterede. Siden har jeg læst bogen flere gange, og jeg vender stadig med mellemrum tilbage til den, selvom jeg nok ikke læser og forstår den på helt samme måde nu som for, gys, snart 40 år siden.

Da jeg læste bogen første gang, havde jeg en oplevelse af, at der åbnede sig en helt ny verden; en indre psykisk verden og en ny måde at forstå mennesket, inklusive mig selv og mine egne reaktioner og subjektive oplevelser på. Fortællelser og overraskende eller uhenigtsmæssige reaktioner var måske ikke bare tilfældige, men kunne have psykologiske funktioner; de kunne være udtryk for bestemte behov, forsvar imod noget uacceptabelt og skamfuldt eller kompromisser imellem forskellige indre og ydre hensyn. Freud peger på, hvordan forstyrret adfærd og symptomer på psykisk lidelse kan være forbundet med indre psykologiske processer, der ikke nødvendigvis er bevidste for personen selv, men kan afdækkes via udforskning

Forelæsninger til indføring i psykoanalysen.
Sigmund Freud
Lindhardt og Ringhof (1917)

sammen med en behandler. Freud fortæller os, at der ikke nødvendigvis er afgørende forskelle på mennesker med forskellige former for psykiske lidelser og os, der – i hvert fald indtil videre – har været så heldige, at vi ikke har opfyldt de diagnostiske kriterier for en psykisk forstyrrelse. Symptomer er ikke nødvendigvis bare tilfældige udtryk for psykiske eller biokemiske dysfunktioner i hjernen, men har ofte en mening – og derfor er det meget vigtigt, at vi som behandlere tager os tid til at lytte og høre efter, hvad vores patienter forsøger at fortælle os, både via hvad de siger, og hvad de gør i det terapeutiske rum. Hvordan er det at være lige netop dette menneske, hvordan oplever lige netop dette menneske sig selv, sine vanskeligheder, andre mennesker og verden? Og hvordan kan dette så at sige være en del af baggrunden for de vanskeligheder, dette menneske søger hjælp til at håndtere?

Mine måske vigtigste erkendelser i læsningen af Freuds forelæsninger, særligt den 23. forelæsning om overføringen og senere studier af hans behandlingstekniske skrifter, knytter sig til, at psykoterapi langt fra kun handler om, at patienten skal opnå en kognitiv-rationel forståelse af sig selv og sine vanskeligheder via indholdet af den verbale samtale og brug af en bestemt metode. Men at effekten af psykoterapi i betydelig grad også hænger sammen med, hvad der udspiller sig i behandlingsrelationen – i mødet imellem på den ene side patientens mere eller mindre ubevidste forestillinger om, at belastende mønstre fra hans eller hendes liv og relationer også vil gentage sig i den terapeutiske relation og på den anden side terapeutens evne til at rumme, bearbejde og italesætte sammen med patienten, hvad der udspiller sig i og imellem dem i det terapeutiske rum. At ikke-gentagelsen og

den fælles refleksion over vores indre og relationelle liv – og det stadige samspil imellem de to – er afgørende for, at psykoterapi kan have effekt, måske i særlig grad ved sværere psykiske lidelser.

Naturligvis er der rigtig mange spørgsmål, vi ikke kan finde svar på i Freuds skrifter, der nu har i omegnen af hundrede år på bagen. Han får også sagt en række ting om bl.a. den menneskelige seksualitet, der i dag må betragtes som i bedste fald klart ufuldstændige eller direkte forkerte. Men læser vi hans forelæsninger med den nødvendige bevidsthed om, hvor lidt vi vidste om menneskets psykologi og psykoterapi før Freud, er det ganske respektindgydende, hvilke indsigter i den menneskelige psykologi vi stadig kan finde i hans forelæsninger. Særligt hans beskrivelser af, hvordan patienten udlever og dermed viser centrale elementer af sine vanskeligheder i sin måde at agere på i det terapeutiske rum og i sine bidrag til samspillet med behandleren her-og-nu, er stadig blandt de bærende elementer i min forståelse af og arbejde med psykoterapi – selvom vores viden om den menneskelige psykologi og psykoterapi naturligvis er blevet væsentligt udvidet og nuanceret siden Freud, og psykoanalysen derfor langt fra kan stå alene. ●

Juniorforskerprisen og Seniorforskerprisen

Dansk Psykolog Forenings to forskningspriser har til formål at sætte fokus på og fremme kvalitets- og forskningsbaseret udvikling inden for det psykologfaglige felt. Psykologforeningen ønsker med priserne at anerkende og opfordre både yngre og erfarne forskere til at bidrage til udviklingen af psykologfaget og at fremme psykologisk forskning på internationalt niveau.

Hvem kan få prisen?

Juniorforskerprisen skal gå til en psykolog, der er blevet kandidat inden for de seneste 10 år. Seniorforskerprisen skal gå til en psykolog, der har været kandidat i minimum 10 år.

- Begge forskeres forskning skal have ført til en eller flere artikler i et anerkendt tidsskrift
- Herudover skal forskerens forskning leve op til et eller flere af følgende kriterier:
 - Har bidraget særligt til afdækningen af et strategisk vigtigt praksisområde for psykologer
 - Har bidraget særligt til udviklingen af psykologi som videnskab
 - Har bidraget særligt til udvikling af kvalitet i psykologernes praksis
 - Har anvendt en original tilgang til psykologisk forskning

BPD- diagnosen i nyt lys

Narrativ identitet skal medtænkes i konceptualiseringen af borderline personlighedsforstyrrelse. Det mener psykolog og ph.d. Majse Lind, der hædres med *Dansk Psykolog Forenings Juniorforskningspris 2020* for sit arbejde med at kaste nyt lys på BPD-diagnosen og dens behandlingsmuligheder

Af Ditte Darko, *psykolog & fagjournalist*

”Hvem er du?” Det er et spørgsmål, de fleste af os får mange gange i løbet af livet. Og svaret afhænger ofte af, hvornår vi bliver spurgt og af, hvem der spørger.

Livshistorien, også kendt som vores narrative identitet, er den dynamiske fortælling, vi ofte fortæller andre, når vi bedst skal forklare, hvem vi er, og hvordan vi er blevet til den, vi er i dag. Den narrative identitet udvikler sig omkring teenageårene i tæt interaktion med tilknytningsrelationer og jævnaldrende og bliver gradvist mere sammenhængende og kompleks. Vores narrative identitet er ikke statisk, men ændrer sig livet igennem og omskrives løbende i takt med nye livserfaringer og ændringer i mål og behov.

Men hvad betyder den narrative identitet for udviklingen af psykopatologi? Og er der en særlig måde mennesker med borderline personlighedsforstyrrelse (BPD) fortæller den på?

Dette centrale spørgsmål satte psykolog Majse Lind sig for at undersøge som led i sit ph.d.-projekt på Aarhus Universitet i 2015. Og svaret er, at der er nogle særlige måder, man både tænker og fortæller om sig selv og sine forældre på, når man har en BPD-diagnose.

”Det er vigtigt, at man som psykolog ved, at den narrative identitet er formbar”

Foto: Privat

Majse Lind har nu modtaget *Juniorforskningsprisen 2020* for sit arbejde i narrativitet og personlighedsforstyrrelse. Selv mener den unge forsker, at hendes foreløbigt største bidrag til området har været at vise, at de narrative særegen-

heder allerede er til stede hos unge med BPD-træk – og derfor bør det narrative perspektiv tænkes ind i behandlingen af personlighedsforstyrrelser allerede i ungdomsårene, mener hun. Hun har også argumenteret for, hvordan narrativ identitet kan medtænkes i diagnosticeringen af personlighedsforstyrrelse i ICD-11 og DSM-5.

– Det er vigtigt, at man som psykolog ved, at den narrative identitet er formbar. Fx har vi vist, at den narrative identitet hos voksne med BPD kan blive mere agentisk efter psykodynamisk terapi, fortæller Majse Lind.

Godt fem år efter at Majse Lind påbegyndte sit ph.d.-projekt, arbejder hun nu som post.doc. ved University of Florida i USA. Her tager hun del i banebrydende forskning i deres 'Livshistorie Lab'. Formålet er i øjeblikket at undersøge, hvordan man via livshistorieinterventioner kan hjælpe mennesker med Alzheimers med bedre at huske, hvem de er.

BPD: Historien om at være offer i eget liv

Det centrale i Majse Linds forskning har indtil nu været at vise, hvordan mennesker med BPD har en særlig måde at konstruere deres narrative identitet på sammenlignet med mennesker uden en personlighedsforstyrrelse.

– Mennesker med BPD har tendens til at tænke og fortælle om sig selv i rigide, usammenhængende og fragmenterede former. De fortæller livshistorier, som er mere negative og lave på *agency*. Den narrative tone, de bruger til at beskrive sig selv og deres liv, er ofte fortællinger om en person, der føler sig passiv, hvor

livet 'er sket' uden ens egen indflydelse, fortæller hun.

– Det er de samme karakteristika, vi finder, når personer med BPD fortæller om deres forældres livshistorie – den negative tone, lav på *agency*, går igen. Derfor kan man også tale om et generationsperspektiv, når det kommer til BPD, uddyber Majse Lind.

– Det er muligt, at mennesker med BPD er blevet uhensigtsmæssigt påvirket og inspireret af måden, deres forældre har fortalt om dem selv og deres liv.

Udover at have undersøgt kendetegn ved den narrative identitet hos voksne med BPD så har Majse Lind fundet ud af, at vi allerede fra 12-årsalderen kan spore den samme fortællestil hos unge med BPD. Disse narrative særegenheder hænger desuden sammen med andre selv-anden forstyrrelser i identitet, mentalisering og emotionel dysregulering. Majse opfordrer derfor til at medtænke den narrative identitet til behandling af unge med BPD. Ungdommen er den periode, hvor den narrative identitet er under udvikling. Og derfor giver det, ifølge forskeren, god mening at arbejde med den narrative identitet her.

Medtænk narrativ identitet i behandling og diagnosticering af BPD

I sit ph.d.-projekt lavede Majse Lind i samarbejde med Stolpegården og Klinik for personlighedsforstyrrelser i Risskov et studie, hvor hun fulgte en gruppe mennesker med BPD, der var i et terapiforløb.

– Vi fandt ud af, at måden patienterne fortæller deres livshistorie på, er relativt stabil, men at patienternes *agency* blev bedre, når de var i terapiforløb, sammenlignet med en gruppe, der ikke fik terapi. Så vi kan se at *agency*-følelsen, altså følelsen af at være aktør i eget liv, kan ændre sig, fortæller Majse Lind.

Derfor argumenterer hun for, at den narrative identitet – det temporale selv-perspektiv – med fordel kan medtænkes i både behandling og diagnosticering af BPD fremadrettet.

Kultur påvirker hjernen — også i testsituationer

Kulturelle, sproglige og uddannelsesmæssige faktorer spiller en afgørende rolle for kognition og kognitiv testpræstation. Psykolog og seniorforsker **Rune Nielsen** hædres med *Dansk Psykolog Forenings Seniorforskningspris 2020* for at kaste lys på et stærkt underbelyst område i Danmark og Europa – nemlig den tværkulturelle neuropsykologi

Af Ditte Darko, *psykolog og fagjournalist*

Hvad siger en kognitiv test noget om, når personen, der har svaret, kommer fra et andet land og højest har gået fem år i skole? Hvordan laver man overhovedet en kognitiv test på en person, der ikke taler dansk? Og hvis man gør, hvad kommer der så ud af det?

Disse udfordringer har psykolog og seniorforsker ved Nationalt Videnscenter for Demens Rune Nielsen kigget grundigt på. Han modtager seniorforskningsprisen 2020 for sit store arbejde.

Kultur påvirker testsituationer

Som den første forsker i Danmark og en af de første i Europa har han siden 2008 undersøgt, hvilke udfordringer der er, når man som psykolog laver kognitive test og udredninger på tværs af sproglige og kulturelle grænser. Især når det kommer til demensområdet og ældre førstegenerationsindvandrere.

– Det er fortsat et meget underbelyst område. Men som verden ser ud i dag, så er evnen til at lave tværkulturelle udredninger en meget nødvendig kompetence at have som psykolog – uanset om man er neuropsykolog eller klinisk psykolog, siger Rune Nielsen.

– Tidligere var mange psykologer nok ikke helt trygge ved at skulle lave udredninger af patienter med minoritetsbaggrund. Mange følte sig ikke rustet til at undersøge dem ordentligt. Min holdning er, at det må vi simpelthen kunne gøre bedre.

”Mit allervigtigste budskab er, at man skal være ekstremt varsom i sine tolkninger af testpræstationer fra personer, der har en anden kulturel baggrund end dansk”

Udover at gøre opmærksom på hvad en begrænset skolegang betyder for testpræstationer, så har Rune Niensens største bidrag til forskningen indtil nu været at udvikle og afprøve metoder og kognitive test til undersøgelse af demens. Disse anvendes i dag i både Danmark, Europa, Brasilien og Libanon.

– Det er nogle metoder, vi som psykologer kan benytte uden at være bange for kulturelle, sproglige og uddannelsesmæssige forskelle hos patienterne, fortæller han.

– Jeg har arbejdet ud fra et princip om, at når folk med meget lav skolegang klarer sig dårligt i test, så er det ikke nødvendigvis udtryk for, at de er kognitivt reducerede eller har et lavt kognitivt funktionsniveau, men måske snarere at vi beder dem om at gøre noget, de ikke har forudsætningerne for. Hvis vi undersøgte de samme kognitive funktioner med en anden type opgave, så kunne de måske godt, siger han.

Praksis, ikke patienter, skal ændres

Hvis der er noget, Rune Nielsen har lært, så er det, at man som psykolog nemt kan gå galt i byen, når man tester og overfører sine kliniske erfaringer til mennesker med anden kulturel og sproglig baggrund.

– Mit allervigtigste budskab er, at man skal være ekstremt varsom i sine tolkninger af testpræstationer fra personer, der har en anden kulturel baggrund end dansk, når man benytter traditionelle test, herunder intelligencetest. Man skal tænke sig om. Der er så mange faktorer, der spiller ind på, hvorfor man klarer sig, som man gør i en test. Og det handler ikke nødvendigvis om kognitive evner eller intelligens, men måske i langt højere grad om kulturelle, sproglige og uddannelsesmæssige forskelle. Hvis en person fx har gået ti år i skole i Egypten for 50 år siden, hvad har han så lært på de ti år? Er det det samme som i en dansk skole? Hvad er det normale, og hvad kan man forvente? Det ved vi ikke så meget om, siger Rune Nielsen.

Som forsker er hans centrale pointe, at nogle af de ting, som mange af os tænker er helt almindelige færdigheder, kan være rigtig svært, hvis man ikke har gået i skole. Ikke bare færdigheder som at læse, skrive tegne og regne, men også evnen til at forestille sig ting og håndtere abstraktion.

– Noget af det mest slående, jeg fandt ud af, er at det med at tegne og kopiere ting kan være utroligt svært, hvis man ikke har gået i skole. Derfor har jeg forsøgt at udvikle nogle redskaber og test, som i højere grad bygger på den viden, vi har fra hverdagslivet og ikke fra skolen, forklarer han.

Ved at ændre en lille smule på de eksisterende testparadigmer og inddrage elementer fra hverdagen har Rune udviklet metoder og test, som øger den økologiske relevans på tværs af kulturer.

– I stedet for at bede en person om at huske ti tilfældige ord, hvilket både kræver sproglige færdigheder, abstraktions- og struktureringsevne, som i høj grad er færdigheder, der tilegnes i skolen, så beder jeg folk forestille sig, at de skal ud og handle ind, og at der er nogle særlige varer, de skal købe. Deres opgave er at huske, hvilke varer det drejer sig om. Det er noget, de fleste har prøvet i deres hverdag og kan forholde sig konkret til. Det kunne også være at bede folk om at prøve at aflæse en urskive i stedet for at bede dem tegne et ur. For der er en meget stor forskel på at tegne et ur og aflæse det, forklarer han.

Spørger man Rune Nielsen, så handler kulturelle forskelle på kognitive test ikke alene om den kulturelle relevans af indholdet i testene, men også om kulturelle forestillinger om, hvad den "gode" eller "intelligente" præstation er.

– I vores vestlige individualistiske kultur handler det ofte om at klare testen så hurtigt, som vi kan. Det kan ligefrem ses som udtryk for en højere intelligens. Men i andre kulturer kan der være en mere udbredt holdning om, at man skal give sig god tid og tænke sig om, før man svarer, hvis man skal gøre noget *klogt*. Mange af mine patienter med anden kulturel baggrund og begrænset skolegang lægger mere vægt på præcision end hastighed. ●

Af Else Skibsted,
psykolog og ph.d.

Hvad forsker danske psykologer i? Det skiftes de til at skrive om i denne ph.d.-stafet. Her skriver Else Skibsted om sin ph.d. med titlen *Elevens alsidige udvikling. En kategorial didaktik for den alsidige udvikling*, der blev forsvaret 26. marts 2020 på Aarhus Universitet.

Elevens alsidige udvikling

I formålet for den danske grundskole fremgår det, at skolens opgave er mere end faglig kvalifikation. Dens opgave består også i at hjælpe eleven med at udvikle sin individualitet (danne eleven til menneske) og i at indføre eleven i samfundet og den fælles tilværelse, vi deler med hinanden (danne eleven til borger). I Danmark har elevens alsidige udvikling været en del af Folkeskolens formålsparagraf siden 1975, hvilket understreger alsidig udvikling som en central værdi i grundlaget for og sigtet med skolens virke.

Det er imidlertid ikke megen opmærksomhed, emnet har fået gennem de seneste 40 år. Kompetence-, videns- og færdighedsmål knyttet til de forskellige skolefag dominerer, mens mål knyttet til elevens alsidige udvikling ofte fortoner sig i abstrakte formuleringer i læreplanernes generelle beskrivelser. En undersøgelse af udvalgte skolers arbejde med elevernes alsidige udvikling fra 2009 viser, at lærere og ledere har svært ved at sætte ord

på, hvad begrebet "alsidig udvikling" dækker over, og hvordan det kan omsættes i praksis. Dette betyder, at skolens og læreres arbejde med elevernes alsidige udvikling ofte bliver noget, der undervises i på indirekte og usystematiske måder (EVA, 2009). Af en forskningskortlægning fra 2014 fremgår det, at begrebet fortsat fremstår uklart og vanskeligt for lærere at arbejde med i praksis (Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning & Rambøll, 2014).

Mit samarbejde med lærere og lærerstuderende gennem flere år har desværre bekræftet resultaterne af sådanne undersøgelser. Jeg har som underviser i det pædagogiske fagområde i Læreruddannelsen løbende været optaget af og adresseret denne problemstilling i både teori og praksis, hvilket i 2015 førte til udformning af dette ph.d.-projekt. Projektet blev vejledt af Preben Bertelsen og Klaus Nielsen og gav mig mulighed for at fordybe mig i genstandsfeltet på en mere systematisk teoretisk og empirisk måde.

Formålet med projektet var at operationalisere begrebet om elevens alsidige udvikling og bidrage til udvikling af en didaktik, så det i højere grad kan opleves meningsfuldt for både lærere og elever at arbejde med den alsidige udvikling i skolen.

Et væsentligt udgangspunkt for projektet var, at det er menneskets hverdagsliv og aktive livsførelse med hinanden, som udgør konteksten for den alsidige udvikling. Elevens alsidige udvikling kan ikke understøttes meningsfuldt gennem tilegnelse af viden om isolerede sociale og personlige kompetencer, sådan som man fx kan se det i angloamerikansk læreplanforskning (Social and Emotional Learning/SEL-programs), hvor man definerer detaljerede mål og indholdsbeskrivelser for den alsidige udvikling. Ligeledes giver det heller ikke mening at udvikle alsidighed gennem træning af en række standardiserede metoder og værktøjer, sådan som man kan se det i forskellige former for konceptpædagogik både herhjemme og internationalt (fx PALS). Elevens alsidige udvikling forløber og skabes i hverdagslivet og må forbindes med de udfordringer, som alment hører tilværelsen til, og som eleverne konkret oplever i deres aktiviteter i familie, skole og fritidssammenhænge.

Projektet er teoretisk forankret i handlingsteori, sådan som den har udviklet sig fra virksomhedsteori, kulturhistorisk teori, kritisk psykologi og konkret udformet i tilværelsespsykologi. Tilværelsespsykologi er en teori om, hvad det vil sige at være aktør i eget liv og er i tråd med skolens formål om alsidig udvikling og dannelse til selvbestemmelse og demokrati (Bertelsen, 2013). Teorien bygger på, at vi som mennesker står over for nogle almene og grundlæggende tilværelsesopgaver, som vi skal kunne forstå og håndtere for at kunne deltage i den naturlige, sociale, kulturelle og samfundsmæssige verden omkring os. Tilværelsesopgaverne kan overordnet inddeles i tre kategorier:

- 1) Deltagelse – at finde måder at deltage i de menneskelige fællesskaber på
- 2) Realitetsafstemning – at kunne afstemme og regulere sin deltagelse med verden omkring sig
- 3) Perspektivering – at kunne indleve sig i og forstå verden fra flere perspektiver

Håndtering af de almene tilværelsesopgaver forudsætter udvikling af en række tilhørende tilværelseskompetencer, som man skal udvikle for at kunne mestre sin tilværelse på en meningsfuld

måde. De fremgår af kompetencehjulet nedenfor:

Tilværelsespsykologi stiller på den måde et begrebsapparat til rådighed, der er forankret i hverdagslivets opgaver og aktiviteter, og som kan bidrage til at definere og præcisere begrebet ”alsidighed” på en samtidig almen og konkret måde.

Projektet var kvalitativt anlagt og blev designet og gennemført som et interventionsstudie målrettet elever i udskoling. Interventionen blev udviklet i et pilotprojekt, hvor jeg som forsker sammen med såvel erfarne lærere som lærerstuderende udviklede, afprøvede og evaluerede et konkret interventionsforløb og dertilhørende undervisningsmateriale. Interventionen blev efterfølgende gennemført i otte 8.klasser på en række skoler i Aarhus Kommune. Interventionen forløb over et tre-måneders forløb og var bygget op om et workflow i fire trin, som gjorde det muligt for eleverne at undersøge og forbinde konkrete udfordringer i egen livsverden med de almene tilværelsesopgaver:

Først skulle eleverne identificere en udfordring i egen livsverden, som de gerne ville arbejde med

Dernæst skulle de formulere udfordringen som et konkret mål, idet inddragelse af elever i processen med at opstille mål styrker deres deltagelse og oplevelse af motivation og mestring

Så skulle de inddrage kompetencehjulet og undersøge det konkrete mål ved hjælp af de almene tilværelseskompetencer

Til sidst skulle de udpege et næste skridt, hvor de helt konkret angav, hvor, hvordan og hvornår de ville handle på deres mål

Undersøgelsen blev tilrettelagt i tre sammenhængende studier: Det første studie viste en metode til at få indblik i de udfordringer, som elever i 8. klasse konkret tumlede med og gjorde det muligt at udarbejde en oversigt over eksemplariske og aldersadækvate livsverdensudfordringer. Fremadrettet kan det udgøre et indholdsmæssigt grundlag i læreres arbejde med den alsidige udvikling i skolen. Studiet viste, at elevernes livsverden i høj grad omhandlede udfordringer med aktivt selv at deltage i at sætte rammer for, planlægge og prioritere sin tid i en travl hverdag med skole, venner og familie og mange gøremål. Udfordringer i forhold til at regulere sig selv og være fokuseret i forskellige situationer og aktiviteter var også et gennemgående fund. Disse udfordringer kunne undersøges ved hjælp af de almene kompetencer i kompetencehjulet og således

hjælpe dem til at udvikle et alment greb om konkrete udfordringer i deres livsverden.

Det andet studie havde som mål at tilvejebringe viden om, eleverne faktisk kunne omsætte og anvende interventionen i deres hverdagsliv. Resultaterne viste, at eleverne på et umiddelbart niveau kunne gå ud og anvende interventionen til at håndtere konkrete udfordringer i hverdagslivet. Samtidig med dette kunne de på et metakognitivt niveau bruge interventionen som et meningsfuldt organiserende princip i forskellige situationer.

Det tredje studie var en undersøgelse af, om interventionen blev gennemført efter hensigten med henblik på at få nærmere viden om, hvordan gennemførelsen af en intervention kan påvirke udbyttet af den. I forbindelse med interventionsstudier må man naturligt interessere sig for, om fx ringe udbytte skyldes forhold i implementeringen eller begrænsninger indbygget i selve interventionens indholdsmæssige grundlag og workflow. Samlet set viste undersøgelsen, at interventionen blev gennemført efter hensigten, men analyserne viste også nogle begrænsninger.

Elevernes brug af kompetencehjulet var relativt ensidig og samlede sig omkring nogle få udvalgte kompetencer, som specifikt flugtede indholdsmæssigt med de konkrete udfordringer, de tumlede med. For en positiv betragtning kan det ses som tegn på, at eleverne faktisk kunne udvælge og anvende præcis de kompetencer, de havde brug for til at få et alment greb om konkrete udfordringer i deres livsverden. I så fald viste kompetencehjulet sin styrke ved at tilbyde centrale kompetencer, som gav mening i et hverdagsliv set fra en 8.-klasse-elevs perspektiv. Fra en mere kritisk vinkel kan man sige, at den ensidige brug af kompetencehjulet kan ses som et eksempel på, hvordan elever forsøger at leve op til og håndtere de krav og forventninger, som samfundet stiller til dem. Arbejdet med at forbinde de alsidige og almene tilværelseskompetencer til konkrete livsverdensudfordringer vurderes imidlertid at have potentiale til netop "at trække eleverne ud af hamsterhjulet og ind i kompetencehjulet". Resultatet giver således anledning til at revidere og kvalificere arbejdet med denne indholdsmæssige komponent.

Desuden gav analyserne indsigt i nogle faktorer og udfordringer knyttet til vilkår og betingelser for selve gennemførelsen af interventionen, fx at nogle af 8.-klasserne ikke havde gennemført interventionen

i forhold til det aftalte omfang. Resultatet henleder opmærksomhed på, at interventioner må tilrettelægges med en vis grad af fleksibilitet og variabilitet i forhold til skolens organisatoriske betingelser samt lærernes faglige og pædagogiske viden, erfaringer og kendskab til elevforudsætninger. På den anden side kan for store afvigelser eller usystematisk brug af forskellige komponenter i en intervention gå ud over interventionens integritet samt videnskabelige forankring og legitimitet.

Dette ph.d.-projekt har givet ét bud på en teoretisk forankring og operationalisering af det flydende begreb om elevens alsidige udvikling. Projektets empiriske undersøgelser har desuden vist, at en tilværelsespsykologisk intervention kan igangsætte en udviklings- og dannelsesproces, der opleves begribelig, meningsfuld og håndterbar, når interventionen forbinder viden om almene tilværelsesopgaver med relevant indhold i elevens hverdagsliv.

Referencer

- Bertelsen, P. (2013): *Tilværelsespsykologi. Et godt nok greb om tilværelsen*. København: Frydenlund
- Danmarks Evalueringsinstitut (2009): *Alsidig udvikling. Undersøgelse af seks skolers arbejde med at fremme elevernes alsidige udvikling*. Danmarks Evalueringsinstitut
- Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning & Rambøll (2014): *Forskningskortlægning. Alsidig udvikling og sociale kompetencer*. Udarbejdet august 2014 af Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning, AU, og Rambøll for Undervisningsministeriet. 2. udgave. Clearinghouse-forskningsserien 2014, nr. 26

Kort & godt om mentalisering

Af Sophie Merrild Juul,
Sebastian Simonsen og Sigmund Karterud.
Dansk Psykologisk Forlag (2020).

(...) Er du ikke bekendt med mentaliseringsbegrebet, vil jeg stærkt anbefale dig at læse denne bog. Juul, Simonsen & Karterud beskriver deres formål med bogen som værende ”at oplyse om mentaliseringsbegrebet og at give gode råd og ideér til, hvordan mentaliseringen kan bevares, også i situationer, hvor den bliver sat aller-mest på prøve”, og jeg vil vove at påstå, at bogen opnår dette til et 12-tal (...)

*Anmeldt af Annette Thisgaard
Olesen, psykolog*

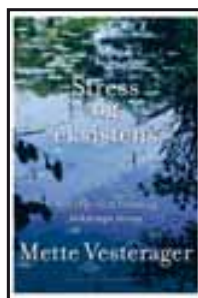
Vold i familien – viden og indsatser

Af Helene Oldrup (red.).
Akademisk Forlag (2020)

(...) Bogens styrke er, at den dækker et meget bredt felt af vold i familien og dermed formidler indsigt i mange hjørner af emnet; herunder at mænd

også bliver udsat for vold af kvinder i familien. Dette felt nedtones dog ret meget igennem antologien; dels fordi den vold, mænd begår mod kvinder, generelt er mere voldsom (og nogle gange fører til drab), og dels fordi Kvindebevægelsen og Grevinde Danner Stiftelsen går som en rød tråd gennem bogen (...).

*Anmeldt af Signe Hjortkjær,
cand.pæd.psych.aut. og specialist
i psykoterapi*

Stress og eksistens. Nye veje til at forstå og bekæmpe stress

Af Mette Vesterager.
Dansk Psykologisk Forlag (2020)

(...) Bogen er et opgør med et for for-simplet syn på stress, hvor individet beskrives løsrevet fra dets omgivelser, og hvor forklaringer på stress bliver for forsimplede og præget af en for individual-psykologisk forståelse. Mette Vesterager er stærk kritisk over for en for snæver tankegang, der forklarer stress ud fra ”individets personlighedstræk, manglende ressourcer, for store krav til sig selv, manglende robusthed, forkerte tankemønstre, manglende selvkontrol, mangelfuld følelsesregulering eller ubalancer i hjernen” (...).

*Anmeldt af Vibe Strøier, autoriseret
psykolog og specialist og supervisor i
arbejds- og organisationspsykologi.*

Den gode, den onde og den virkelig velmenende hjælper – om at sætte grænser i professionelt hjælpearbejde

Af Peter Michael Goetz.
Samfundslitteratur (2020)

(...) Forfatteren er både specialist i psykoterapi, arbejds- og organisationspsykologi, og det mærkes gennem bogen ved, at der er perspektiver i forhold til såvel praktikerens dilemmaer og de organisatoriske og ledelsesmæssige opgaver. Der er konstruktive ideer til, hvordan ledelsen kan støtte medarbejderne i at håndtere dilemmaer vedrørende grænsesætning. Og til hvordan man fx organisatorisk gennem ”havarikommisionskultur”-tankegangen kan lære af klinikernes dilemmaer med grænsesætning for at kunne levere en bedre organisatorisk støtte/udvikle fælles tilgange til håndteringen (...).

*Anmeldt af Steen Holst Sørensen.
Cand.psych.aut. Adjunkt ved
Københavns professionshøjskole.*

Læs boganmeldelserne i deres helhed – og mange flere – på **Magasinet P's online bogforum** → dp.dk

Racisme og os

Af Eva Secher Mathiasen,
psykolog og formand for
Dansk Psykolog Forening

I begyndelsen af sommeren gik over 15.000 mennesker en søndag eftermiddag i protestoptog fra den amerikanske ambassade på Østerbro i København til Christiansborg Slotsplads. "I can't breathe" hed demonstrationen, arrangeret af bevægelsen Black Lives Matter i Danmark. Den blev afholdt i kølvandet på det nok mest omtalte drab i 2020 verden over – drabet på George Floyd i Minnesota; en afroamerikansk mand, der blev tilbageholdt af politiet og døde efter at være blevet fastholdt længe på jorden. Også selvom han sagde "I can't breathe" til betjentene over 20 gange undervejs.

Den københavnske demonstration var et lille skvulp i den massive flodbølge af protester mod racisme, der er skyllet ind over mange byer i USA, og resten af verden, siden drabet på George Floyd. Midt i en global COVID-19-pandemi har spørgsmålet om racisme og diskrimination meldt sig med en næsten lige så pandemisk styrke mange steder, også uden for USA.

Herhjemme har der været flere demonstrationer og optog gennem sommeren. Temaet har været på dagsordenen i medierne, hvor mennesker, der har været udsat for racisme, er stået frem med deres personlige beretninger. Og på sociale medier er personlige vidnesbyrd blevet delt under forskellige hashtag. Der har været beretninger om det svære ved at være eneste brun dreng på fodboldbanen i en

lille jysk by eller eneste sorte kvinde på et landsdækkende dagblad i hovedstaden. Grimme oplevelser med at blive kaldt 'abe', 'Osama Bin Laden' eller 'parasit' af tilfældige fremmede mennesker. Eller at blive overfaldet eller spyttet på, uden nogen greb ind. En læge har fortalt, hvordan en patient nægtede at blive undersøgt af en 'fejlfarvet', hvorefter patienten fik lov til at komme ind til en anden læge. En mor fik kaldt sin lille baby i barnevogn 'kommende voldtægtsforbryder' af en anden kunde i supermarkedet, da hun handlede ind. Blot for at nævne nogle få eksempler.

Det er godt at få oplevelserne med racisme og diskrimination frem i lyset. For de oplevelser betyder noget. Hvordan vi bliver mødt af andre, griber ind i vores liv på så utrolig mange måder – fra vi er små, til vi bliver gamle. Det har betydning for vores skoleliv, vores teenagetilværelse og vores selvbilleder som unge. Vores uddannelsesvalg og arbejdsliv formes af det som voksne.

Det samme gør, hvilke muligheder vi oplever, vi har – eller ikke har – på arbejdsmarkedet eller på vores karrierevej senere hen.

Men racisme og diskrimination kan også have mere direkte, alvorlige virkninger på os. Vi ved fra forskning, at det at blive og opleve sig udsat for diskriminerende adfærd er lige så psykologisk betydningsfuldt som andre skelsættende og traumatiserende oplevelser og i værste fald kan udvikle sig til misbrug, PTSD, angst og depression. Forskere på området sætter derudover fokus på 'minoritetsstress' – en belastningstilstand, der følger af oplevelsen af altid at blive set som anderledes og føle sig afvist på forhånd. Racisme rimer langt fra på god mental

P

Psykologernes
fagmagasin

Nr. 6 | 2020 | 6. årgang

Magasinet udgives af Dansk Psykolog
Forening og udkommer 8 gange om året.
Medlem af Danske Medier

Dette nummer: 19. september
Næste nummer: 31. oktober

Redaktion
Ulrikke Moustgaard, redaktør
Ansvarshavende ifølge medieansvarsloven:
Claus Wennermark
Kontakt: p-magasin@dp.dk

Dette nummer
Forside: Emma Roulette
Trykoplæg: 12.222
ISSN 2445-6322: P (print)
ISSN 2445-6330: P (online)
DK ISSN: 0901-7089
Design og layout: Laura Silke
Tryk: Jørn Thomsen Elbo A/S

Annoncer
Job- og produktannoncer:
DG Media
T: 3370 7694
epost@dgmedia.dk
(skriv "P-magasin" i emnefelt)

Rubrikannoncer
T: 3525 9706, p-magasin@dp.dk

Annoncedeadlines
Nr. 7: 23.9 (produktannoncer) & 12.10
(job- og rubrikannoncer). Udgivelse: 31.10
Nr. 8: 4.11 (produktannoncer) & 23.11
(job- og rubrikannoncer). Udgivelse: 12.12

Reklamationer
Har du ikke modtaget seneste
nummer af magasinet, så skriv til:
reklamation@dp.dk

Abonnement
977 kr. + moms
p-magasin@dp.dk

Udgiver
Dansk Psykolog Forening
Stockholmsgade 27
2100 København Ø
T: 3526 9955 | dp.dk

Trykt med vegetabiliske farver på
miljøgodkendt papir.

Artikler i P udtrykker ikke nødvendigvis
Dansk Psykolog Forenings synspunkter.

sundhed. Og det skal vi begynde at tage alvorligt. Også i Danmark var forfærdelsen over politidrabet på George Floyd stor – ikke mindst, fordi, dødsfaldet desværre ikke var enkeltstående. Samtidig var der stemmer i sommerens danske racismedebat, der advarede mod at sammenligne situationen i de to lande. Det er rigtigt, at USA på mange måder er et helt andet samfund end det danske, både historisk, politisk, kulturelt og befolkningsmæssigt. Men oplevelsen af at være udsat for racisme og diskrimination har ingen landegrænser. Det har psykiske reaktioner heller ikke.

Derfor skal vi lytte, når nogen fortæller os det, de har gjort i den seneste tid – og også før. Vi skal høre efter, når medborgere siger, at retorikken i den offentlige debat er blevet så hård, at det volder skade. Her i sommer har det fx været at hænge navngivne, helt almindelige medarbejdere i Udlændingestyrelsen ud på sociale medier, blot fordi de ikke har klassisk danske navne, eller at foreslå elektroniske fodlænker til en helt specifik gruppe af danskere med somalisk ophav i Aarhus i Coronabekæmpelsens navn. Og vi skal slå ørene ud, selvom vi ikke synes, der findes 'amerikansk' racisme i Danmark – eller bare racisme (i juni viste en meningsmåling fra Megafon, at over halvdelen af danskerne svarede nej til, at racisme er et problem her til lands).

Det skal vi, fordi, vores fællesskab er os alle sammen. Og fordi vi kun får det samfund, vi selv skaber. Det samfund, der skal bære os i fremtiden – unge som gamle, brune som hvide, sundhedsmæssigt, samfundsøkonomisk og med sammenhængskraft. Vi skal være allierede med hinanden. Et godt sted at starte er nu. ●

Webinarer fra Det Nationale Sorgcenter

Det
Nationale
Sorgcenter

Gå ikke glip af årets online events om sorg!

I efteråret 2020 fejrer Det Nationale Sorgcenter 20-års jubilæum med seks sammenhængende webinarer med nationale og internationale eksperter.

Mød bl.a. den anerkendte sorgforsker og psykolog Irwin Sandler (USA) og få indblik i hans familiebaseret terapi. Lær om børn som pårørende og hvilke barrierer de professionelle har. Forstå kroppens hukommelse i et sorgperspektiv, brevskrivning som

metode og unges oplevelser af gruppeterapi. Hør også en af vores psykologer og frivillige fortælle om peer-to-peer metoden.

RABAT på alle seks webinarer: 1500 kr.

Pris for et webinar: 350 kr.

Detaljeret program og tilmelding: flexbillet.dk/sorgcenter

Balance i praksis Få tid til det, der kræver din koncentration

**EG ClinicCare - det stærke kliniksistem til psykologer.
Letter hverdagen med mindre administration.**

EG ClinicCare er blevet en del af en større familie. Det har stadig de samme velkendte funktioner og er det foretrukne it-system til psykologer.

Vi udvikler hele tiden EG ClinicCare så det understøtter præcis de behov og arbejdsgange, der er i din psykologpraksis.

EG Healthcare er førende leverandør af branchetilpassede it-systemer til den primære sundhedssektor i Danmark. Vi står bag EG ClinicCare, Danmarks mest populære kliniksistem blandt psykologer. EG Healthcare leverer også lægesystemet EG Clinea og servicerer over 770 praktiserende læge- og specialklinikker.

Rummer det hele i hverdagen

- Funktioner og skabeloner samlet i bruger-venlig løsning
- Support: Få hjælp, når du har brug for det. Vi er klar på både mail og telefon
- ClinicCare Web - en sikker løsning i skyen med daglig backup.
- Gør det nemt med køb af PC'er og tilbehør sammen med din EG ClinicCare

 Læs mere på www.eg.dk/ClinicCare

EG
Let's go further

BLIV TRYGGERE VED PARTERAPI

2 dages specialistgodkendt
parterapi workshop
28.-29. oktober 2020

1 årig efteruddannelse
start 26. januar 2021

SE MERE OM KURSER M.M. PÅ
www.lonealgotjeppesen.dk

Lone Algot Jeppesen
PSYKOLOG, SPECIALIST I PSYKOTERAPI

Kursus i Parkinsons sygdom for psykologer

Der mangler psykologer, der med viden og interesse for Parkinsons sygdom kan tilbyde ramte og deres pårørende samtaler.

Målgruppe: Psykologer, både i liberalt erhverv og ansat i kommunalt/regionalt regi

Indhold: Kurset giver indføring i Parkinsons sygdoms opståen, symptomer, medicinering og de fysiske forandringer den progredierende sygdom medfører. Desuden har kurset fokus på de udfordringer, som ændringerne giver af psykisk og social karakter - både hos de ramte og deres pårørende.

Formål: At du som psykolog får indsigt i sygdommen og dens konsekvenser, så du bliver i stand til at planlægge og gennemføre interventioner for klienter med Parkinson og deres pårørende i alle stadier af sygdommen.

Form: Kurset gennemføres som udgangspunkt ved fysisk fremmøde og oplæg med mulighed for spørgsmål. Hvis forholdene ift. Covid-19 umuliggør et fysisk kursus, gennemføres kurset webbaseret.

Undervisere: Neurolog og tidl. overlæge Kristian Winge. Psykolog, specialist i sundhedspsykologi og tidl. neuropsykolog Susanne Ohrt.

Pris: kr. 1600 inkl. forplejning

Dato: Fredag d. 4. december kl. 10.00 – 16.00

Sted: Uddannelsescentret Fredericia, Mosegårdsvej 2A, 7000 Fredericia

Tilmelding: https://www.collect.nu/DPF/Psykologkursus_2020 eller via Parkinsonforeningens hjemmeside

Kontakt: Lea Munk Staugaard, Parkinsonforeningen på tlf. 3635 0230 eller lms@parkinson.dk

Efterår på inpraxis 2020

Helsingør den 21. september kl. 14.30-17.00
Pitstop med Ib Ravn:
Hinsides autoritære og kollektivistiske møder

Helsingør den 5. oktober kl. 9-16.00
inpraxis' årlige supervisorsseminar med Nina Jensen,
organisationspsykolog: Supervisor i forandring -
sæt personligheden på arbejde

Helsingør den 26. oktober kl. 14.30-17.00
Pitstop med Cecilie Eriksen, filosof
Tillid - et af tidens honnørord

Aarhus den 10. november kl. 14.30-17.00
Pitstop med Anders Petersen:
Ung i et præstationssamfund - hvad presser sig på?

Helsingør den 16. november kl. 14.30-17.00
Pitstop med Karen Fastrup, forfatter: Hungerhjerte
- om sindssygdom men mest om at være menneske

Helsingør den 23. november kl. 9.00-16.00
Workshop: Ud over rampen med retorikken
Heidi Jønch-Clausen, Med Ph.D i retorik og ledelsesrådgiver

LEDER DU EFTER SPECIALISTUDDANNELSE I 2021?

Psykoterapi børn
Psykoterapi voksne
Klinisk børnepsykologi
Pædagogisk psykologi
Arbejds- og organisationspsykologi

inpraxis

Se mere på www.inpraxis.dk
eller kontakt Dorte Nissen på dn@inpraxis.dk

Indbydelse til Generalforsamling i SPBU

Selskab for Psykopatologi hos Børn
Unge (SPBU) afholder ordinær
generalforsamling

Tid: lørdag den 7. november 2020
kl. 16.30-17.30

Sted: Danske Psykologforening i Århus,
Åboulevarden 31,2.

På grund af Covid-19 beder styrelsen for
selskabet i år om forudgående tilmelding
til generalforsamlingen ved mail til:
anne.randers@outlook.dk

Det vil også være muligt at deltage
via videolink.

Sundhedscampus på Frederiksberg

DIAKONISSESTIFTELSEN

Psykologer søges

Vi tilbyder nyistandsatte,
tidssvarende lejemål i
alle størrelser. De ligger
i et sundhedsfagligt og
fællesskabsorienteret miljø
med en central placering
i smukke historiske
bygninger med gode
faciliteter.

Her er mulighed for både
enkelte og flere lokaler.

udlejning@diakonissen.dk
Tlf. +45 38 38 42 78

Seniortræf 31. oktober 2020 Kl. 10.30-13.30

Inger Thormann fortæller om Børnehjemmet i Uummannaq

Seniortræf byder hermed velkommen til efterårets 2. møde.
Stedet er som vanligt Dansk Psykolog Forenings lokaler i Stockholms-
gade 27, 2100 København Ø.

Inger Thormann vil fortælle om de 20 år, hun er kommet på Børnehjem-
met i Uummannaq, som underviser og supervisor for personalet og som
terapeut i forhold til enkelte børn. Her bor de mest omsorgssvigtede
børn og unge fra hele landet. Fælles for de fleste børn er, at de oplever
en dyb, dyb forladthedsfølelse. Mange af forældrene rejste til Danmark,
da børnene blev fjernet/anbragt. Endnu engang forladt.

Inger fortæller om, at hun på en måde er brobygger, idet hun har kontakt
med flere af børnenes forældre i København. Hun er bisidder for nogle,
når der holdes møder på socialforvaltningen, eller når der er vigtige
samtaler på psykiatrisk afdeling. På den måde kan hun bringe nyt til
børn og personale i Uummannaq. Uvished gør ingen godt.

Af hensyn til oplysning om dørkode samt bestilling af smørrebrød skal
tilmelding ske enten ved mail til kursuscenter@dp.dk eller telefonisk til
Kursuscentret i Dansk Psykolog Forening, tlf. 35 26 99 55 eller via
www.mitdp.dk.

Sidste frist for tilmelding til mødet er den 26. oktober 2020.

*Anne O. Wilhelm-Hansen og
Irene Ravn Sørensen*

Kreds Vestsjælland afholder d. 3.11. 2020 kursus i Seksualitet og identitet

Ved psykolog og sexolog
Nina Lildal-Schrøder.

Kurset vil tage udgangspunkt i et højaktuelt emne, der bringer seksualitet på banen i et nyt og anderledes perspektiv.

På denne spændende kursusdag vil Nina fortælle om sexologi og seksualitet og derigennem skabe basis for, at psykologen bliver bedre til at afholde den professionelle samtale om seksualitet. Emnet formidles af Nina på indsigtfuld og fordomsfri vis. Derudover vil hun inddrage aspekter, der belyser, hvordan psykiske problemer og fysiske sygdomme influerer på seksualiteten. Med den seneste viden om kønsorientering og -identitet, vil Nina komme med input, der helt sikkert vil berøre, bevæge og skabe en mere professionel tilgang til emnet for dig som psykolog.

Tid og sted: Hotel Comwell Korsør,
Ørnumvej 6, 4220 Korsør d. 3.11.2020
kl. 9–15 30 (morgenmad fra kl. 8 30).

Tilmelding: Bindende tilmelding til Rikke Rahtken mail: rikkesusan@yahoo.com — **senest d. 1.10. 2020** ud fra først til mølle-princippet og fortrinsvis for Kredsens egne medlemmer – så oplys dit arbejdssted, tak.

Pris: 1.000 kr. indbetales på Psykologforeningens konto: 0400 4012612295, når du har fået bekræftelse fra os. Din tilmelding er først gældende, når vi har modtaget din betaling. Vi har ikke EAN nr. Kursusgebyr dækker morgenmad, frokost, kaffe og frugt og kursus.

Generalforsamling SIP og fagligt arrangement

Selskab for Interkulturel Psykologi indkalder hermed til ordinær generalforsamling:

Torsdag den 26.11.2020

kl. 17-18.30

Dansk Psykolog Forening,
Stockholmsgade 27,
2100 København.

Dagsorden ifølge vedtægterne. Stemmeret ved generalforsamlingen har medlemmer af selskabet.

Forslag fra medlemmer til behandling på generalforsamling skal være indsendt skriftligt senest torsdag den **1.10.2020** til sip@dp-decentral.dk

Endelig dagsorden vil blive offentliggjort på SIPs hjemmeside og udsendt til medlemmerne 3 uger inden arrangementet.

Generalforsamlingen efterfølges af en let anretning og bagefter et fagligt arrangement med udgangspunkt i klinisk psykolog Libby Arcels dokumentation og analyse af sin mors families fordrivelseshistorie i sin bog, *Med fordrivelsen i sjælen*, Forlaget Orbis, 2020

***Med fordrivelse i sjælen* — om heling af traumer efter fordrivelse v/ professor Lene Koch og skuespiller Nastja Arcel**

Torsdag den 26.11.2020, kl. 19-21

Dansk Psykolog Forening,
Stockholmsgade 27,
2100 København.

Tilmelding til såvel generalforsamling som fagligt arrangement er nødvendigt af hensyn til både traktement og coronarestriktioner på sip@dp-decentral.dk senest mandag den **23.11.20**

Med venlig hilsen
Caroline van Bronswijk, formand
på vegne af Styrelsen i SIP

Dansk Psykologisk Selskab for Kropps-psykoterapi inviterer til:

To-dages kursus
12. & 13. december 2020

Ved psykolog, specialist og supervisor i psykoterapi Erik Elnegaard. Om traumers overtoner i et kropps-orienteret, eksistentielt og meditativt perspektiv

Der er meget at hente ved at forholde traumer, eksistens og meditation til hinanden. Det kan være overraskende indsigter, afspændt forankring i en dybere fundering, øget centrering, udvidet rumme- lighed, og kontakt med en mere essentiel identitet. Med andre ord er det med afsæt i kropskontakt muligt i et meditativt rum at bevæge sig fra traumernes dybe understrømme til deres forfinede overtoner.

12. & 13 december 2020 kl. 10:00 — 17:00, begge dage på APA, Aftenskolen for Psykomotorik og Afspændingspædagogik, Borgervænget 7A, 1 sal, lok. 2, 2100 Kbh. Ø

Early bird for medlemmer af selskabet: 2750 kr. (Bemærk: Early bird inden 1. november 2020). Early bird for gæster af selskabet: 2950 kr. Herefter: 2950 kr. for medlemmer og 3200 kr. for gæster. Halv pris for studerende, arbejdsledige og pensionister, o.l. Forplejning: frokost, kaffe/te mv.

Tilmelding via en mail til:
krop@dp-decentral.dk

(Ved tilmelding skal du skrive dit navn, om du er medlem af selskabet eller evt. ønsker at blive det. Hvis du er psykolog medlem af DP, skal du skrive dit medlemsnr. i DP). Tilmeldingen er først gældende når kursusbeløbet er modtaget via indbetaling til: Konto nr.: 0400 4012612201. Medlemskontigent: 200 kr.

KREDS KØBENHAVNS AMT Sorg og krise hos børn

v/ psykolog og professor Atle Dyregrov
2-dages kursus den 12. og 13.
november
2020 kl. 9-16

Dansk Psykolog Forening,
Stockholmsgade 27,
København Ø

I løbet af de to kursusdage vil Atle Dyregrov præsentere deltagerne for nyere forskning om børn i sorg og krise, samt dele ud af kliniske erfaringer fra mange års arbejde med børn og familier, som har oplevet dødsfald og forskellige former for traume- og krisituationer. Undervisningen vil foregå på norsk.

Der udstedes deltagerbevis ved overholdt fremmødekrav. Kurset søges forhåndsgodkendt til relevante specialistuddannelser med 12 timer.

Pris: 2.000 kr. inkl. Moms, frokost, kaffe, kage og morgenbrød fra kl 8.30.

Tilmelding: Skriv til kreds.kbh.amt@dp-decentral.dk. Efter tilmelding vil du få oplysninger om den konto, som kursusgebyret skal overføres til. Tilmelding er bindende og skal ske inden 23. oktober 2020. Grundet forholdsregler i forbindelse med COVID-19 er deltagerantallet pt. begrænset til 23. Pladserne fordeles efter først-til-mølle-princip og der tages kun imod individuelle tilmeldinger.

Vigtigt: Oplys navn, DP-medlemsnummer og arbejdssted. Kurset er forbeholdt Kreds Københavns Amts medlemmer, dvs. medlemmer af Dansk Psykolog Forening, som arbejder (eller har bopæl, såfremt man ikke er i arbejde) i det tidligere Københavns Amt (inkl. Rudersdal og Furesø kommune, men ekskl. Egedal kommune). København og Frederiksberg kommune har deres egen kreds i DP.

DANSK PSYKOLOGFORENING
KREDS KØBENHAVN OG
FREDERIKSBERG UDBYDER I
SAMARBEJDE MED NEW LACANIAN
SCHOOL OF PSYCHOANALYSIS:

"Lacan om angst" Et undervisningsforløb v. René Rasmussen

I løbet af 8 undervisningsgange vil René Rasmussen forestå en indføring i lacaniansk teori og praksis. Dette gøres med udgangspunkt i Lacans omfattende arbejde med angst, repræsenteret i dennes 10. seminar-række fra 1962-1963. Lacans udgivne seminarrække kan eventuelt anskaffes og læses parallelt med undervisningen, men ingen forberedelse er påkrævet.

Undervisning og diskussion vil videst muligt omfang blive orienteret i forhold til det kliniske arbejde. Møderne består af oplæg på ca en time, efterfulgt af diskussion i plenum.

Tid: 8 søndage i tidsrummet 13.00-15.00. Datoerne er: **13/9 2020, 4/10 2020, 1/11 2020, 6/12 2020, 3/1 2021, 7/2 2021, 7/3 2021 og 11/4 2021.**

Dansk Psykologforening,
Stockholmsgade 27,
2100 København Ø.

Pris: 800 kr inkl moms for hele forløbet.
Studiepris: Der tilbydes en reduceret pris på 400 kr inkl moms for studerende.
Kurset er henvendt til klinikere, men alle faggrupper er velkomne.

Tilmelding sker ved henvendelse pr mail til Mikkel Reher-Langberg: mikkelrl@gmail.com

PSYKOLOG FAGLIGT SELSKAB FOR KLINISK HYPNOSE

Kursusforløb i kognitiv adfærdsterapi kombineret med hypnoterapi og visualisering med specialist i psykoterapi Lone Kærvang.

22-24. januar 2021
samt 17-18. april 2021
— i alt 30 kursustimer.

Målgruppe: Psykologer, der som minimum har et grundkursus i hypnose.

Se mere på:
klinisk-hypnose.org

Tilmelding og betalingsfrist:

Early bird pris (medlemmer):
8.925 kr. Medlemskab koster 300 kr. Pris herefter 10.500 kr. Pris ikke-medlemmer:
Early Bird: 11.730 kr. pr. kursus, herefter: 13.800 kr. pr. kursus. Kurset er godkendt til flere specialistuddannelser.

TEMADAG OM FREMTIDSPERSPEKTIVER FOR GERONTOPSYKOLOGIEN

Fredag d. 30. oktober 2020 i København

*KOM OG VÆR MED TIL AT SIKRE,
AT VI ARBEJDER I DEN RIGTIGE RETNING!*

Temadagen afholdes af gerontopsykologisk selskab, som arbejder på en fremtidig strategi til at styrke det gerontopsykologiske arbejdsområde, selskabet og de psykologer som arbejder indenfor feltet. Selskabet har nedsat en arbejdsgruppe til at udarbejde et udkast til en strategi, som præsenteres til temadagen, og der afholdes derudover et inspirationsoplæg ved prof. Lars Larsen og Eva Hultengren.

Program

11.00-11.45	Oplæg ved cand.psych Henrik Brogaard om tanker omkring og bag strategipapiret
11.45-12.00	<i>Pause</i>
12:00-13.00	Gruppedialoger
13.00-13.30	Opsamling og diskussion i plenum
13.30-14.15	<i>Frokost</i>
14.15-15.00	Oplæg ved professor MSO og Centerleder Lars Larsen: Forskningsmæssige perspektiver på psykoterapi indenfor gerontopsykologien
15.00-15.15	<i>Pause</i>
15.15-16.00	Oplæg ved Eva Hultengren: At være både pårørende og fagperson
16.00-16.30	Afrunding

Tilmelding til kursuskoordinator Karoline på myrvang-breuner@outlook.com senest fredag d. 23. oktober 2020. Arrangementet foregår i DP's lokaler i København og er gratis for medlemmer af selskabet.

Kom også med til generalforsamling fredag d. 30. oktober 2020 kl. 17.00-18.30. Gerontopsykologisk selskab afholder generalforsamling med efterfølgende middag.

Tilmelding til generalforsamlingen sendes til Susanne Bollerup Overgaard på mail@psykologsbo.dk senest den 21. oktober 2020. Husk at skrive i mailen, hvis du vil deltage i middagen.

Leder af tværgående forebyggelsesteam (PPR)

Hørsholm Kommune står over for at skulle ansætte en ny leder af tværgående forebyggelsesteam. En stilling for dig med faglig indsigt, som ønsker stor indflydelse og spændende arbejdsopgaver på området for børn og unge med særlige behov.

Som leder af tværgående forebyggelsesteam får du ansvaret for at sikre rådgivning, vejledning og forebyggende indsatser for børn, unge og familier med særlige behov. Teamet består af PPR-teamet, som tilbyder psykologisk pædagogisk rådgivning, og tale-høre-teamet, som tilbyder logopædiske og motoriske indsatser.

Du skal have fokus på sammenhængende indsatser på tværs af center- og fagområder, så processerne bliver gennemsigtige og overskuelige for vores familier. Og du skal facilitere et tæt samarbejde med decentrale ledere på skoler og institutioner - særligt mellem almen og specialområdet.

Du skal kunne overskue og agere i en organisation med mange fagligheder og forskellige kulturer samt sikre, at igangsatte udviklingsprocesser bliver fulgt til dørs. Du skal især fokusere på initiativer, som med-

virker til tidligere og mere forebyggende indsatser for børn og unge med behov for støtte efter serviceloven samt børn og unge med behov for specialpædagogisk bistand og specialundervisning.

Du får ansvaret for at balancere indsatser og økonomi, så børnene og de unge får de rette indsatser – uden at økonomien løber løbsk. På servicelovsområdet bidrager du som sparringspartner, og du indgår i skoleområdets ledelsesfællesskab for specialundervisningen. Du har et betydeligt medansvar for, at der tages beslutninger på baggrund af et stærkt fagligt grundlag.

Du er drevet af at skabe gode rammer og løsninger for børn og unge med særlige behov. Du har stor interesse for området, tager altid udgangspunkt i kerneopgaven og agerer ud fra en grundlæggende empati for vores børn og familier.

Du er uddannet psykolog eller lignende, har stor faglig indsigt i fagområderne og kan

understøtte og udfordre dine medarbejdere i deres arbejde. Du har erfaring med ledelse - både strategisk, økonomisk og personale-mæssigt.

Hørsholm Kommune er en ambitiøs og veldrevet kommune med omkring 25.000 borgere. Vi har rødder i Kongernes Nordsjælland, er rige på skov, kyst og hav, og ligger kun 25 km fra København. Vi har landets bedste skoler målt på faglighed og trivsel, og vi mener selv, at Hørsholm er det bedste sted at vokse op i Københavnsområdet.

Yderligere oplysninger

Læs mere om stillingen på klk.kl.dk/rekrutteringer.

Der er ansøgningsfrist **d. 7. oktober klokken 12.00**. Vi forventer, at du kan tiltræde senest den 1. december 2020.

Der kan i forbindelse med rekrutteringen rettes fortrolig henvendelse til velfærds- og kulturdirektør Jan Dehn på tlf. 21 13 03 72 eller chefkonsulent Bjarne Voigt Hansen (KLK) på tlf. 27 15 29 15.

CEFI® Vurdering af styrker og svagheder i de eksekutive funktioner

CEFI® er en omfattende skalatest, der hurtigt og præcist kortlægger både styrker og svagheder i de eksekutive funktioner hos børn og unge i alderen 5-18 år.

CEFI® er oplagt til vurdering af eksekutive funktioner i relation til specifikke symptomer og lidelser, fx ADHD og depression. Testen er også god i specialpædagogiske sammenhænge, fx ved indlæringsvanskeligheder og mistrivsel.

Testen kan administreres digitalt eller i papirversion. Læs mere på dpf.dk.

Brug CEFI® online – og spar tid

I CEFI® online administrations- og scoringsprogram er det nemt at udfylde og score spørgeskemaerne. Systemet er let tilgængeligt og tidsbesparende, når du skal administrere, registrere og udregne scoringsresultater. Du får også adgang til resultatoversigter og sammenligningsrapporter.

Vil du prøve CEFI® online?

Få en gratis prøveadgang.

Kontakt os på info@dpf.dk eller tlf. 4546 0050.

Bestil gratis
prøveadgang til
CEFI® online på
info@dpf.dk

